

Vreemdeling zijn in België in 2017

Federaal Migratiecentrum

MyriaDocs #6

December 2017

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING: INTEGRATIE VERLANGEN, EN ER OOK DE MIDDELEN VOOR VOORZIEN 2

I. SCHIJNERKENNINGEN: HOE VER GAAN IN DE STRIJD TEGEN MISBRUIKEN? 4

1. Definitie van schijnerkenning, strafbaarstelling en nietigverklaring..... 6
2. Preventieve controle: het complexe parcours dat de kandidaat-erkenners moeten afleggen 6
   - 2.1. De aangifte van de erkenning..... 7
   - 2.2. De akte van aangifte..... 8
   - 2.3. De erkenningsakte en eventueel uitstel om een onderzoek uit te voeren..... 9
   - 2.4. Weigering van erkenning en (afwezigheid van een) beroep..... 9
3. De strijd tegen fraude: tegen welke prijs? 9

II. WIE MOET 'REDELIJKE INTEGRATIE-INSPANNINGEN' DOEN?..... 24

1. De integratievoorwaarde in de vreemdelingenwet..... 24
2. Obstakels voor de integratie van nieuwkomers..... 26

III. MAATREGELEN DIE HET RISICO OP ARMOEDE VOOR VREEMDELINGEN VERHOGEN..... 32

1. Verhoging van de federale vreemdelingenretributie door DVZ..... 32
2. De invoering van een lokale vreemdelingenretributie..... 33
3. De gezinnen van asielzoekers uitgesloten van het belastingkrediet 38
4. Juridische bijstand en vergoeding voor proceskosten 39

OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN 42

BIJLAGE: DE BELANGEN VAN HET KIND: DE CHECKLIST VAN MYRIA 46

INLEIDING: INTEGRATIE VERLANGEN, EN ER OOK DE MIDDELEN VOOR VOORZIEN

Sinds december 2016 blikt Myria rond het jaareinde met een *Myriadoc* terug op de evolutie van de rechtspositie van vreemdelingen in België gedurende het afgelopen jaar. Terwijl het *Jaarverslag Migratie* zich toelegt op vreemdelingen vanuit de invalshoek migratie, lijkt het ons van belang om daarnaast een overzicht te geven van de situatie van vreemdelingen in het algemeen – vreemdelingen die niet langer allemaal migranten zijn. Het mandaat van Myria met betrekking tot het respecteren van grondrechten is van toepassing op alle vreemdelingen, niet enkel degenen die een migratietraject doormaken.

Deze *Myriado*c is niet exhaustief. We kunnen niet alle gebeurtenissen van het jaar behandelen. We kiezen ervoor om in te zoemen op een paar onderwerpen die volgens ons bijzondere aandacht verdienen.

Ten eerste gaan we in op de **schijnerkenning van kinderen**, een gevoelige kwestie. Het is normaal dat autoriteiten alle vormen van misbruik bestrijden. Wat betreft de wet van 19 september 2017 hebben we echter ernstige bedenkingen. Deze wet staat de ambtenaar van de burgerlijke stand toe de vaderschapserkenning te weigeren van een buitenechtelijk kind als de ambtenaar van mening is dat dat de erkenning bedrieglijk is, ook als er een biologische band bestaat tussen de verwekker en het kind. Het evenwicht tussen fraudebestrijding en grondrechten lijkt in deze situatie duidelijk beslecht ten koste van het belang van het kind, en tegen diens recht om zijn band met beide ouders bevestigd te zien. Zoals we op 20 november vroegen, samen met de algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind en de Kinderrechtencommissaris, dient deze wet heroverwogen te worden. De wet lijkt een disproportionele impact te ressorteren op het gezin; dat toch een belangrijke sleutel vormt tot integratie.

Vervolgens bespreken we de "redelijke integratie-inspanningen" en de **integratievoorwaarde in de Vreemdelingenwet** in het algemeen. De praktische toepassing van deze bepaling levert volgens ons talloze problemen op. We nemen een merkwaardige paradox onder de loep van het beleid, zoals dat gedurende de afgelopen drie jaar gevoerd wordt: aan de ene kant wordt er gevraagd aan de nieuwe begunstigden van een verblijfsrecht om zich zo snel mogelijk te integreren, en dit ook te bewijzen. Anderzijds blijkt het in de praktijk steeds moeilijker voor deze vreemdelingen om zich echt te integreren, vooral vanwege maatregelen die door verschillende autoriteiten; gewesten en gemeenten, maar soms ook dezelfde federale overheid, genomen worden. Zo wordt bijvoorbeeld het eerste verblijf van erkende vluchtelingen beperk tot vijf jaar, waardoor ze minder snel een baan of een huis kunnen bemachtigen. We halen ook het rijbewijs aan. In de praktijk zal het afleggen van het examen in een andere taal binnenkort onmogelijk zijn in alle drie de gewesten, terwijl taalcursussen vaak vol zitten, met lange wachtlijsten. Het gebrek aan coherentie tussen enerzijds integratie verlangen, en anderzijds ze bemoeilijken, in de context van een retoriek van wantrouwen jegens vreemdelingen, valt te betreuren.

Ten slotte analyseren we het **risico op armoede van vreemdelingen**. We bekijken enkele maatregelen die zelden de actualiteit halen, maar die een reële impact hebben op de keuzes van gezinnen: visumkosten, verblijfstitels vernieuwen, uitgesloten zijn van het belastingkrediet voor lage activiteitsinkomens; het zijn allemaal maatregelen die samen bijdragen tot de toenemende precarisering van vreemdelingen die zich op ons grondgebied gevestigd hebben. Een precarisering die ook niet bepaald bijdraagt aan een harmonieuze en succesvolle integratie.

Simpel gesteld: Wensen we een snelle integratie van alle vreemdelingen op het grondgebied, dan voorzien we er best de middelen voor, in plaats van negatieve beeldvorming en tegenstrijdige maatregelen uit te vaardigen. Integreren gaat niet enkel over maatregelen en restricties. Het is ook een kwestie van welwillendheid en vertrouwen. En dat vereist niet alleen transparante maatregelen, maar ook duidelijke taal.

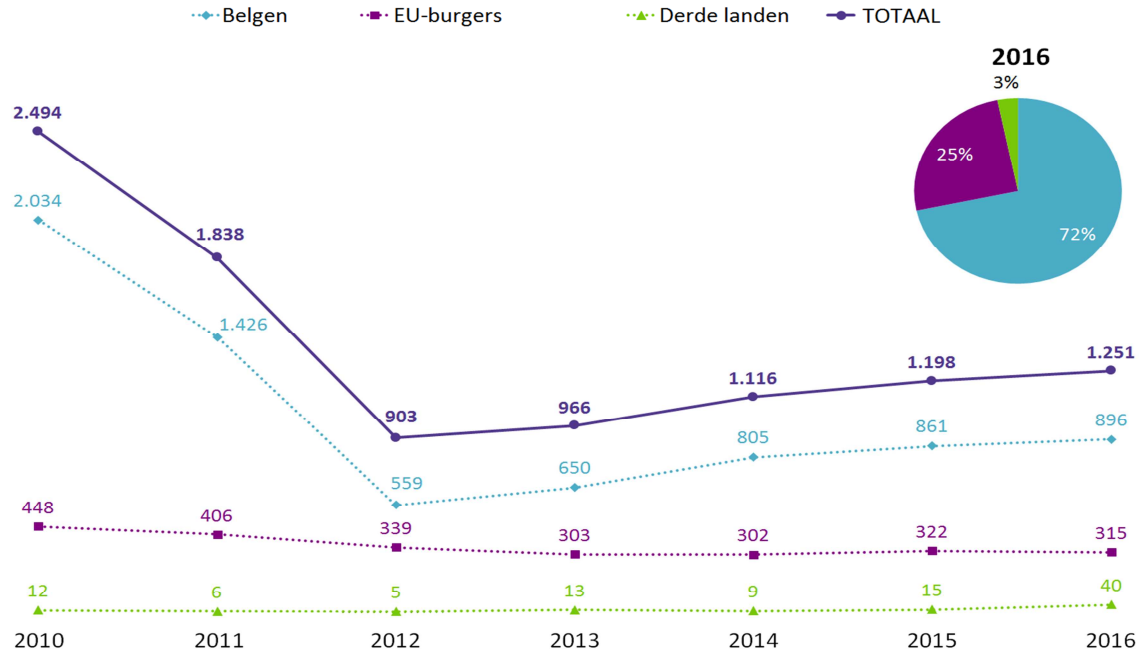
François De Smet

Directeur

I. SCHIJNERKENNINGEN: HOE VER GAAN IN DE STRIJD TEGEN MISBRUIKEN?

De wet van 19 september 2017[1] werd aangenomen "met het oog op de strijd tegen de schijnerkenningen", met andere woorden de schijnerkenningen van een kind met als enige doel om een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen. Het gaat ofwel om vaders in onwettig verblijf die een kind van een Belgische moeder of van een moeder met verblijfsrecht erkennen, ofwel over Belgische vaders of vaders die over een verblijfsrecht beschikken en een kind erkennen van een moeder in onwettig of precair verblijf. Het resultaat van een dergelijke erkenning is dat de ouder die voordien in onwettig verblijf was, een verblijfsrecht kan verkrijgen op grond van een gezinshereniging met zijn of haar minderjarig kind. Volgens de memorie van toelichting bij de nieuwe wet zouden er gevallen gekend zijn waarbij één enkele persoon 16 tot 18 kinderen heeft erkend.[2] Over dit verschijnsel werd blijkbaar geen enkele betrouwbare cijfermatige evaluatie uitgevoerd.[3] Uit de beschikbare cijfers blijkt dat het aantal eerste verblijfsvergunningen dat aan ouders en grootouders werd toegekend in het kader van gezinshereniging tussen 2012 en 2016 met 38,5% is gestegen, na aanzienlijk te zijn gedaald na de hervorming van de wetgeving in 2011[4].

Figuur 1. Eerste verblijfstitels afgeleverd aan ascendenten om familiale redenen volgens nationaliteit van het kind dat het recht op gezinshereniging opent (Bron: DVZ)

1 Wet van 19 september 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het Consulair Wetboek met het oog op de strijd tegen de schijnerkenning en houdende diverse bepalingen inzake het onderzoek naar het vaderschap, moederschap en meemoederschap, alsook inzake het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning (B.S. 4 oktober 2017), hierna de "wet van 19 september 2017" genoemd.

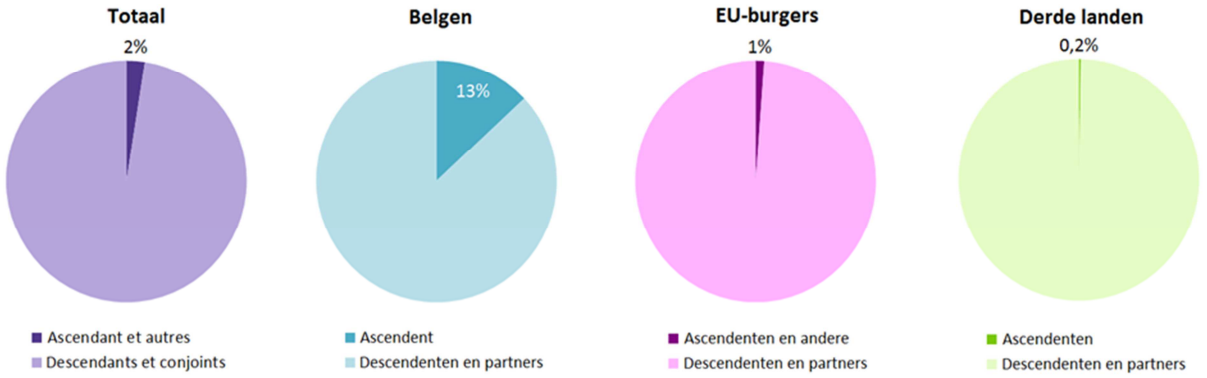
2 Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p. 6.

3 De studie van het Europees Migratienetwerk (EMN) die in 2012 werd uitgevoerd, bevestigt enerzijds dat het verschijnsel van schijnerkenningen is toegenomen op basis van opmerkingen van de Dienst Vreemdelingenzaken, gemeenten, politie en parketten, maar benadrukt aan de andere kant ook meermaals de afwezigheid van specifieke en betrouwbare cijfers over het onderwerp (EMN, *Misbruiken op vlak van het recht op gezinshereniging: Schijnhuwelijken en valse ouderschapsverklaringen in België (EMN)*, p. 5, 24, 26).

4 Deze hervorming nam het recht op gezinshereniging voor de ascendenten van meerderjarige Belgen weg.

Het aandeel ascendenten blijft echter erg laag in de begunstigden van gezinshereniging (voornamelijk partners / echtgenoten en afstammelingen, zoals weergegeven in de diagrammen voor 2016) zoals getoond in figuur 2.

Figuur 2. Deel van de eerste verblijfstitels afgeleverd aan ascendenten om familiale redenen in 2016 in vergelijking met de eerste verblijfstitels afgeleverd aan andere familieleden, per nationaliteit van de persoon die het recht op gezinshereniging opent (Bron: DVZ)

Deze cijfers staan ons echter niet toe om mogelijke fraude vast te stellen. Volgens cijfers van het parket in Oost-Vlaanderen waren er 17 verdachte gevallen van erkenning dat door de stad Gent werd doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie in 2014 (op een totaal van 1752 erkenningen) en 28 in 2015 (op een totaal van 1939)[5]. Bij gebrek aan gegevens over de gevolgen die de openbare aanklager gaven aan deze dossiers, is het onmogelijk om te weten in welk percentage van de gevallen fraude werd vastgesteld.

Die wet, die zich sterk laat inspireren door een voorstel van het College van procureurs-generaal,[6] werd aangenomen tegen het bijzonder kritische advies van de Raad van State in, en zonder overleg met het middenveld en de academische wereld.[7] De nieuwe wet voert belangrijke wijzigingen in voor alle personen die een kind wensen te erkennen. In de praktijk hebben deze wijzigingen vooral betrekking op vaders die een buitenechtelijk kind erkennen,[8] aangezien de afstamming van moederszijde in principe is vastgesteld door de geboorteakte.[9] Nadat de inhoud van de nieuwe wet

5 "Het parket Oost-Vlaanderen en de Stad Gent gaan de strijd aan tegen schijnerkenningen", persbericht, 26 mei 2016, http://www.om-mp.be/?q=fr/node/145

6 Het College van procureurs-generaal maakt voor het eerst melding van het probleem van de frauduleuze erkenning in zijn "Verslag houdende overzicht van de wetten die toepassings- of interpretatiemoeilijkheden hebben gesteld voor de hoven en rechtbanken in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011" (DOC 53 1414/005). Later schuift het College als mogelijke oplossing een analoge regeling als deze voor schijnhuwelijken naar voren (DOC 53 1414/008 – DOC 53 1414/012 –DOC 54 0435/002).

7 Volgens de impactanalyse van dit wetsontwerp (Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p. 44) heeft de auteur van het wetsontwerp uitsluitend institutionele actoren geraadpleegd: het College van procureurs-generaal, verenigingen van ambtenaren van de burgerlijke stand (Vlavabbs – Gapec – GTI19), de Dienst Vreemdelingenzaken en de FOD Buitenlandse Zaken. Myria, dat zelf ook niet werd geraadpleegd, merkt op dat geen enkele actor die actief is op het gebied van de verdediging van de grondrechten van de vreemdelingen of van de verdediging van de rechten van het kind werd geraadpleegd.

8 De afstamming van vaderszijde voor vaders die gehuwd zijn met de moeder van het kind is automatisch vastgesteld door het vermoeden van vaderschap dat bepaald is in art. 315 van het Burgerlijk Wetboek.

9 Door de erkenning kan ook de afstamming worden vastgesteld ten aanzien van de ongehuwde meemoeder (art. 325/4 van het Burgerlijk Wetboek) en van de moeder, uitsluitend in de – zeer zeldzame – gevallen waarin deze laatste niet in de akte van geboorte zou zijn vermeld (art. 313 van het Burgerlijk Wetboek). De Raad van State betreurt dat de vormvereiste van de impactanalyse, die ontkent dat er enig verschil in behandeling tussen de situatie van vrouwen en mannen wordt teweeggebracht door de nieuwe wet, "onvoldoende [lijkt] te zijn vervuld" (Advies van de Raad van State, Parl. St. Kamer

in grote lijnen werd beschreven evenals het -voortaan lange en ingewikkelde- traject dat de kandidaat-erkenners moeten afleggen, formuleert Myria een aantal vragen en bedenkingen inzake grondrechten.

1. Definitie van schijnerkenning, strafbaarstelling en nietigverklaring

De nieuwe wet stelt dat er "in geval van aangifte van erkenning geen afstammingsband [is] tussen het kind en de erkenner wanneer uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van de erkenner kennelijk enkel gericht is op het voor zichzelf, voor het kind of voor de persoon die zijn voorafgaande toestemming voor de erkenning moet geven, bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband".[10] Er dient opgemerkt te worden dat een erkenning voortaan frauduleus beschouwd kan worden zelfs indien er een biologische band bestaat tussen de erkenner en het kind, wat problemen met zich meebrengt op het gebied van de grondrechten (zie verder).

De wet beschouwt de schijnerkenning voortaan als een wanbedrijf, zowel voor de vader die overgaat tot de erkenning als voor de moeder die daarin toestemt, en bepaalt dezelfde straffen als voor een schijnhuwelijk of een schijnwettelijke samenwoning, namelijk een gevangenisstraf van één maand tot drie jaar en een geldboete van 50 tot 500 euro[11] (op dit ogenblik te vermenigvuldigen met 8)[12]. De opgelegde straffen zijn strenger wanneer de vader, de moeder (of de meemoeder) een vergoeding hebben ontvangen. Elke persoon die gebruik maakt van geweld of bedreigingen om een persoon te dwingen een dergelijke erkenning te doen, loopt het risico nog zwaarder te worden gestraft. Een gewone poging tot het plegen van het wanbedrijf wordt minder zwaar bestraft (een gevangenisstraf van 15 dagen tot één jaar en een geldboete van 26 euro tot 250 euro).

De wet staat de strafrechter voortaan uitdrukkelijk toe om een schijnerkenning nietig te verklaren op dezelfde manier die nu al is voorzien voor schijnhuwelijken of schijnwettelijke samenwoning.[13]

2. Preventieve controle: het complexe parcours dat de kandidaat-erkenners moeten afleggen

Voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet, stond het Burgerlijk Wetboek de erkenning van een kind zonder al te veel formaliteiten toe en was geen enkel document uitdrukkelijk vereist. In de praktijk kon de erkenningsakte door een notaris of een ambtenaar van de burgerlijke stand worden opgemaakt, op voorwaarde dat de identiteit van de vader en de toestemming van de moeder redelijkerwijs waren vastgesteld.

De nieuwe wet is geïnspireerd op de bestaande regeling met betrekking tot het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning.[14] De wet voorziet voortaan veel omslachtigere formaliteiten voor alle

---

2016-2017, nr. 2529/001, p. 59). Om de lezing te vergemakkelijken, gebruiken wij hier de term "vader" voor de erkenner, wel wetende dat het ook om de meemoeder kan gaan, en de term "moeder" voor de persoon die hiermee moet instemmen.

10 Nieuw artikel. 330/1 Burgerlijk Wetboek.

11 Nieuw artikel 79ter-bis (sic) vreemdelingenwet.

12 Wet van 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen; op de strafrechtelijke geldboeten, gewijzigd door de programmawet van 25 december 2016 (art. 59).

13 Art. 79quater vreemdelingenwet.

erkenningen en biedt de ambtenaar van de burgerlijke stand[15] de mogelijkheid om een erkenning te weigeren indien hij van oordeel is dat het om een schijnerkenning gaat en de erkenning uit te stellen met het oog op een onderzoek indien er sprake is van een "ernstig vermoeden" in die zin. Hieronder beschrijven we het traject dat de ouders[16] zullen moeten afleggen wanneer ze hun kind willen laten erkennen.

2.1. De aangifte van de erkenning

Voortaan kunnen maar liefst 7 types documenten worden geëist vooraleer een aangifte van erkenning wordt gedaan, namelijk een voor eensluidend verklaard afschrift van de geboorteakte van zowel het kind alsook van beide ouders, een bewijs van identiteit, van nationaliteit en eventueel ook van ongehuwde staat van de twee ouders[17] en een bewijs van inschrijving in het rijksregister of een bewijs van de actuele verblijfplaats van de ouders[18]. De documenten die in het buitenland zijn opgemaakt, moeten in principe worden gelegaliseerd, en de ambtenaar van de burgerlijke stand kan om een voor eensluidend verklaarde vertaling verzoeken indien die documenten in een vreemde taal zijn opgemaakt. Deze verplichting om al deze documenten in te dienen voor elke aangifte van erkenning geldt voor alle erkenningen, zelfs wanneer er geen enkel vermoeden van fraude bestaat.[19] Ondanks enkele aanpassingen[20] maakt de wettelijke vereiste om al deze documenten aan te leveren alvorens een aanvraag tot erkenning kan worden ingediend de procedure aanzienlijk omslachtiger voor de ouders, en wordt de werklast verhoogd voor de ambtenaren. Zoals door de Raad van State gesuggereerd,[21] is het volgens Myria wenselijk zich te beperken tot de elementen die absoluut noodzakelijk zijn om de akte op te maken; bijvoorbeeld het bewijs van identiteit van de ouders en de toestemming van de moeder.[22] In het belang van het kind zou het ontbreken van documenten geen absolute hinderpaal mogen zijn voor de vaststelling van de afstamming. Het is immers wenselijk om

14 Zie in dit verband de brochure van Myria, *Huwelijk en wettelijke samenwoning in België*, april 2014, www.myria.be/files/brochure_huwelijk_en_wettelijke_samenwoning_10_04_2014.pdf

15 De notarissen zijn voortaan niet meer bevoegd om een akte van erkenning op te maken (art. 2 tot 4 wet van 19 september 2017). De Belgische consulaire posten zijn uitsluitend nog bevoegd om een akte van erkenning op te maken wanneer de erkennende ouder Belg is en zijn woonplaats heeft binnen het consulair ressort (nieuw art. 7, 2° Consulair Wetboek).

16 De mogelijkheid om een frauduleuze erkenning te weigeren is voorzien ongeacht de nationaliteit van de ouders en het toepasselijk recht (Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/001, pp. 18-21).

17 Dit bewijs moet worden geleverd "indien het krachtens artikel 62 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht toepasselijk recht bepaalt dat een gehuwd persoon geen kind kan erkennen bij een andere persoon dan zijn echtgenoot of echtgenote".

18 Nieuw art. 327/2 Burgerlijk Wetboek. Voordien werd door de wet geen enkel document uitdrukkelijk vereist om een erkenning te kunnen uitvoeren.

19 Die verplichting lijkt maar moeilijk te verenigen met de uitdrukkelijke wil van de wetgever om erover te waken "dat de personen te goeder trouw en bijvoorbeeld de personen die erkenning willen doen waar geen verblijfsrechtelijk voordeel aan verbonden is, niet teveel benadeeld worden door de nieuwe regeling" (Memorie van toelichting, Doc Kamer 54 nr. 2529/001, p. 9).

20 Wanneer de kandidaat-erkenner in het register is ingeschreven, worden het bewijs van nationaliteit, van inschrijving en van burgerlijke staat door de administratie ingezameld, zoals het geval is voor een huwelijk en een samenwoning (art. 327/2 §4 Burgerlijk Wetboek). Die mogelijkheid lijkt niet te zijn voorzien voor de documenten met betrekking tot de moeder.

21 Die vraagt om zich tot de "voor de situatie van de betrokken personen relevante documenten" te beperken (Parl. St. Kamer 2016-2017,, nr. 2529/001, p. 75).

22 Het bewijs van ongehuwde staat is relevant want indien de vader gehuwd is, moet de erkenning ter kennis worden gebracht van de echtgenote (art. 319bis Burgerlijk Wetboek). Die formaliteit beoogt echter om de echtgenoot/echtgenote van de ouder en hun eventuele kinderen te beschermen. Indien die formaliteit niet wordt nageleefd, voorziet het Burgerlijk Wetboek (art. 319bis) dat de erkenning niet kan worden tegengeworpen aan de betrokken personen, maar dit beïnvloedt geenszins de geldigheid van de erkenning op zich. Daarom zou de vereiste van een getuigschrift van ongehuwde staat niet als een voorafgaande voorwaarde voor de aangifte van erkenning mogen worden beschouwd.

rekening te houden met situaties waarin het onmogelijk is om buitenlandse documenten in handen te krijgen, meer bepaald voor erkende vluchtelingen van wie de specifieke omstandigheden door de nieuwe wet niet in aanmerking werden genomen.

Aan de kandidaat-erkenner wordt enkel een bericht van ontvangst afgeleverd na indienen van alle documenten. De wet biedt de ambtenaar van de burgerlijke stand ook de mogelijkheid om "ieder ander authentiek stuk [te eisen] waaruit blijkt dat in hoofde van de betrokkene is voldaan aan de door de wet gestelde voorwaarden om een kind te erkennen". De wet voorziet daarentegen niet dat de ambtenaar de aangifte toch kan doen wanneer een van de verplichte documenten ontbreekt, zelfs indien daarvoor een gegronde reden is. Dit kan op buitensporige wijze afbreuk doen aan de rechten van de ouders en van het kind om de afstamming vast te stellen.

In de praktijk zal het voor sommige vreemdelingen moeilijk zijn om die documenten te verzamelen. Dat geldt o.a. voor de geboorteakte die vaak alleen kan worden verkregen wanneer de betrokkene naar zijn of haar land van herkomst teruggaat.[23] Om een akte van bekendheid te laten opmaken in geval van de onmogelijkheid of van ernstige moeilijkheden om zich een akte van geboorte te verschaffen, is een gerechtelijke procedure vereist. Bijgevolg kunnen er soms vele maanden/jaren verstrijken tussen het eerste contact met de gemeente en de afgifte van dit bericht van ontvangst.

De wet wijzigt niets aan het moment waarop de erkenning kan worden gedaan. Aangiften van prenatale erkenning kunnen worden ingediend zodra een medisch attest dat de zwangerschap bevestigt en de vermoedelijke bevallingsdatum vermeldt, werd opgemaakt, op voorwaarde dat alle andere documenten worden aangeleverd.[24]

2.2. De akte van aangifte

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet de akte van aangifte van de erkenning opmaken binnen een maand na de afgifte van het ontvangstbewijs, behalve indien hij twijfels heeft over "de geldigheid of de echtheid" van de voorgelegde documenten. In dat geval moet hij, nadat hij hiervan kennis heeft gegeven aan de kandidaat-erkenner, een beslissing nemen binnen de drie maanden na de afgifte van het ontvangstbewijs. Indien binnen die termijn van drie maanden geen beslissing werd genomen, moet de akte "onverwijld"[25] worden opgemaakt.

De ambtenaar van de burgerlijke stand kan de aangifte van de erkenning weigeren indien niet alle vereiste documenten worden overgelegd of indien hij twijfels heeft over de geldigheid of echtheid ervan. In dat geval wordt zijn *met redenen omklede* beslissing verzonden naar het parket en wordt de kandidaat van die beslissing in kennis gesteld. Deze laatste kan tegen die weigering beroep instellen bij de familierechtbank binnen de maand na de kennisgeving.[26]

23 Een ander voorbeeld waarvan Myria kennis kreeg: de getuigschriften van ongehuwdheid kunnen door de erkende vluchtelingen niet worden verkregen bij de overheden van hun land van herkomst , maar worden evenmin afgeleverd door het CGVS.
24 Art. 328 §3 Burgerlijk Wetboek.
25 Art. 327/1 §2 Burgerlijk Wetboek.
26 Art. 327/1 §3 Burgerlijk Wetboek.

2.3. De erkenningsakte en eventueel uitstel om een onderzoek uit te voeren

Eenmaal akte genomen van de "aangifte van erkenning" moet de ambtenaar van de burgerlijke stand in principe overgaan tot de opmaak van de eigenlijke erkenningsakte binnen de twee maanden na de aangifte.

Tijdens die termijn van twee maanden kan de ambtenaar van de burgerlijke stand beslissen om de erkenningsakte uit te stellen indien hij, eventueel nadat hij het advies van het parket heeft ingewonnen, van oordeel is dat er een "ernstig vermoeden" van frauduleuze erkenning bestaat en een bijkomend onderzoek moet worden verricht. Die onderzoekstermijn kan door een beslissing van het parket met hoogstens drie maanden worden verlengd. De ambtenaar van de burgerlijke stand en de betrokken persoon worden daarvan in kennis gesteld. Indien er binnen die termijn geen definitieve beslissing wordt genomen, is de ambtenaar van de burgerlijke stand verplicht de erkenningsakte "onverwijld" op te maken."[27]

2.4. Weigering van erkenning en (afwezigheid van een) beroep

Indien hij van oordeel is dat het om een schijnerkenning gaat, moet de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn *met redenen omklede* beslissing tot weigering "onverwijld" ter kennis stellen van de betrokkenen en terzelfder tijd een afschrift verzenden naar het parket en naar de Dienst Vreemdelingenzaken.

In tegenstelling tot wat voorzien is bij een weigering van huwelijk of wettelijke samenwoning, voorziet de wet geen enkel specifiek beroep tegen de weigering om akte te verlenen aan de erkenning. De wet beperkt zich er toe te stellen dat "de persoon die de afstammingsband wil laten vaststellen een onderzoek naar het moederschap, vaderschap of meemoederschap [kan] instellen bij de familierechtbank van de plaats van aangifte van de erkenning". De wet bepaalt verder ook nog dat de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand moet worden bijgevoegd "op straffe van nietigheid".[28] (zie punt 3.9) hieronder.

3. De strijd tegen fraude: tegen welke prijs?

Voor Myria is het belangrijk om fraude te bestrijden en in allereerste instantie de strijd aan te binden tegen personen met kwade bedoelingen die voordeel halen uit de kwetsbare situatie waarin vreemdelingen in precair verblijf zich bevinden. Volgens Myria zal het systeem dat door deze nieuwe wet wordt ingevoerd dit doel echter niet noodzakelijk verwezenlijken, terwijl het wel afbreuk doet aan het hoger belang van het kind, en de grondrechten van de betrokken personen sterk beperkt. Myria is er niet van overtuigd dat het systeem van preventieve controle door de ambtenaar van de burgerlijke stand gerechtvaardigd is op basis van het proportionaliteitsbeginsel.[29] Die conclusie is gestoeld op een gecombineerde lezing van de volgende grondrechten:

27 Art. 330/2 Burgerlijk Wetboek.

28 Art. 330/2 lid 5 en 6 Burgerlijk Wetboek.

Volgens het evenredigheidsbeginsel moet een redelijk proportionaliteit in acht worden genomen tussen de legitieme doelstellingen van de publieke administratie en de middelen die het gebruikt om dit doel te bereiken. Bij de keuze van de middelen moet het de voorkeur geven aan die maatregelen die het minst de fundamentele rechten beperken. Dit algemene rechtsbeginsel wordt met name erkend door het Hof van Justitie van de EU, het E.H.R.M. en de Raad van State (Ph. GOSSERIES, « Quant à la règle de proportionnalité, principe général de droit », Obs. onder Cass. 17 februari 2017, *J.T.T.*, 2017, p. 184).

3.1. De verplichting om rekening te houden met het hoger belang van het kind

De Raad van State heeft eraan herinnerd dat "elk kind over het fundamentele recht [beschikt] dat zijn belang de eerste overweging is bij elke beslissing die hem aangaat".[30] Volgens het Comité voor de rechten van het kind van de Verenigde Naties, moeten Staten "er zorg voor dragen dat het voorschrift met betrekking tot het feit dat rekening moet worden gehouden met het hoger belang van het kind wordt weerspiegeld en ten uitvoer gelegd in alle nationale wetgevende en regelgevende bepalingen".[31] Dit Comité herinnerde er onlangs aan dat de verplichting om aan het belang van het kind de hoogste prioriteit te geven is ook van toepassing op het migratiebeleid, ongeacht de verblijfsstatus van de ouders.[32]. Wat de afstamming betreft, hecht het Grondwettelijk Hof er een steeds groter belang aan dat rekening wordt gehouden met het hoger belang van het kind.[33] Volgens het Hof, "neemt het belang van het kind een bijzondere plaats in door het feit dat het de zwakke partij is in de familiale relatie". Maar "hoewel het belang van het kind een primordiaal karakter heeft, heeft het daarom nog geen absoluut karakter" en kan het worden afgewogen tegen de belangen van de andere betrokken partijen.[34]

Net als de Raad van State kan Myria enkel betreuren dat de wet de ambtenaar van de burgerlijke stand niet verplicht om in allereerste instantie rekening te houden met het hoger belang van het kind; een verplichting die nochtans wordt opgelegd door de Grondwet en door het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind. Volgens de regering is dit gerechtvaardigd omdat "de ambtenaar van de burgerlijke stand enkel een objectieve beoordeling [maakt] en [nagaat] of aan alle wettelijke voorwaarden is voldaan alvorens te akteren. Hij kan louter akteren of weigeren op basis van de documenten die aan hem worden voorgelegd", "in tegenstelling tot een rechter die een subjectieve beoordelingsbevoegdheid heeft waarbij hij rekening moet houden met het belang van het kind".[35] Myria is helemaal niet overtuigd door die uitleg. De wet belast de ambtenaar er immers mee om de eerlijkheid van een bedoeling (van de ouders of van een van hen) te onderzoeken, wat een uitermate heikele onderneming is. In die context moet de ambtenaar van de burgerlijke stand rekening houden met alle relevante omstandigheden. Myria ziet niet in waarom het voor hem niet mogelijk zou zijn om het hoger belang van het kind in aanmerking te nemen.

---

30 Die verplichting is bepaald in art. 22bis van de Grondwet en in art. 3 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind, hierna "IVRK" genoemd (Advies van de Raad van State, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p. 61-62). Er werd recent aan herinnert door de gezamenlijke Observatie van het CMW-CRC over de Rechten van het Kind in de Context van de Internationale Migratie, *17 november 2017*, zie punt 19

31 Comité voor de rechten van het kind van de Verenigde Naties, Algemene opmerking nr. 14 (2013) over de rechten van het kind opdat zijn hoger belang een doorslaggevende overweging zou zijn, (artikel 3, par. 1er) 62ste zitting (14 januari-1 februari 2013), p. 6. 2017: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=7&DocTypeID=11

32 Joint General Comment No. 3 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 22 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on the general principles regarding the human rights of children in the context of international migration, 16 november 2017, § 21, 28-30.

33 Voor een overzicht van de rechtspraak, zie G. Mathieu et A.-C. Rasson, "L'intérêt de l'enfant sur le fil. Réflexions à partir des arrêts de la Cour constitutionnelle en matière de filiation", *J.T.*, 2013, pp. 425-436 (spec. 431).

34 GH nr. 30/2013, 7 maart 2013, B.10.

35 Memorie van toelichting, p. 22. Het feit dat de ambtenaar zijn beslissing uitsluitend op basis van de voorgelegde documenten neemt, lijkt in tegenspraak te zijn met de vermelding van "een grondig onderzoek" door het parket dat, indien de procedure vergelijkbaar is met die welke voor huwelijken wordt gevolgd, onder meer verhoren van de betrokken personen kan omvatten en "vaststellingen die door het Openbaar Ministerie werden weergegeven in een advies aan de ambtenaar van de burgerlijke stand" waarop de Dienst Vreemdelingenzaken zich zal kunnen baseren om later eventueel een verblijfsrecht in te trekken (p. 8).

Zelfs indien de wet de ambtenaar van de burgerlijke stand er echter uitdrukkelijk toe zou verplichten om rekening te houden met het hoger belang van het kind, zou dit niet wegnemen dat door het huidige preventieve controlemechanisme op de erkenningen door de overheid ook andere grondrechten ernstig worden aangetast. Die aantastingen worden hieronder besproken.

3.2. Het principieel belang van het kind om zijn dubbele afstamming te laten vaststellen

Elk kind heeft het recht "onmiddellijk na de geboorte [te worden] ingeschreven en heeft vanaf de geboorte het recht op een naam, het recht een nationaliteit te verwerven en, zo mogelijk, het recht zijn ouders te kennen en door hen te worden verzorgd".[36] De Staten verbinden zich ook "tot eerbiediging van het recht van het kind zijn identiteit te behouden, met inbegrip van nationaliteit, naam en familiebetrekkingen".[37] Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, behoort de geboorte, en in het bijzonder de omstandigheden ervan, tot het privé leven van het kind, en pas daarna de volwassene, gegarandeerd door artikel 8 van het Verdrag[38] en vereist de eerbiediging van het privéleven dat iedereen de details van zijn identiteit als menselijk wezen kan bepalen, en omvat dat ook de afstamming".[39] Voor het Hof, is het recht van een persoon om de waarheid te achterhalen over een belangrijk aspect van zijn persoonlijke identiteit, bijvoorbeeld de identiteit van zijn ouders, "essentieel" vanwege de impact van deze informatie op de vorming van de persoonlijkheid.[40]

De omstandigheid dat een kind zou zijn verwekt, en dus geïnstrumentaliseerd, met het oog op het verkrijgen van een verblijfsrecht voor een van zijn ouders, mag er in geen geval toe leiden dat zijn hoedanigheid van menselijk wezen buiten beschouwing wordt gelaten, en dat hem zijn rechten worden ontzegd. De nieuwe wet gaat uit van het principe dat het nooit in het belang van het kind is om een erkenning vast te stellen die enkel en alleen wordt gedaan om een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen. Die zienswijze wordt door de Raad van State betwist, op zijn minst wanneer het om een biologische afstamming gaat.[41] Myria herinnert eraan dat het recht van het kind om zijn afstamming te laten vaststellen en om zijn herkomst te kennen, zowel van moederszijde als van vaderszijde, in principe los staat van een samenwoning of een daadwerkelijk gezinsleven met de betrokken ouder.[42]

Volgens het Grondwettelijk Hof heeft het kind er in beginsel belang bij om zijn dubbele afstamming te kennen.[43] Het Hof is zelfs van oordeel dat het kind een "recht [heeft] op bescherming en welzijn

36 Art. 7§1 Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind. Het recht om onmiddellijk te worden ingeschreven, het recht op een naam en op een nationaliteit worden ook bekrachtigd door art. 24 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
37 Art. 8 IVRK
38 EHRM, *Calin t. Roemenië*, 16 juli 2016, § 83 en de geciteerde referenties.
39 EHRM, *Mennesson t. Frankrijk*, 26 juni 2014, § 96.
40 EHRM, *Calin t. Roemenië*, 16 juli 2016, § 83 en de geciteerde referenties.
41 Advies van de Raad van State, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/001, p. 69.
42 Het Kinderrechtenverdrag maakt een onderscheid tussen die rechten in diverse bepalingen: het recht van het kind om te worden ingeschreven (art. 7) en op zijn identiteit (art. 8) bestaan los van het recht op een gezinsleven (art. 9 en 16). Voor het Europees Hof van de Rechten van de Mens maakt het recht om zijn herkomst te kennen en om zijn afstamming vast te stellen deel uit van het privéleven en staat los van het gezinsleven (zie bijvoorbeeld het E.H.R.M., *Calin t. Roemenië*, 16 juli 2016, § 83).
43 Zo heeft het Hof bijvoorbeeld geoordeeld dat "het mogelijke belang van het kind om het voordeel van een dubbele juridische afstammingsband te genieten het in beginsel [haalt] op het recht van de moeder om te weigeren toe te stemmen in de adoptie door de vrouw met wie zij gehuwd was en die met haar een kinderwens had gekoesterd vóór de geboorte van

dat verbonden is aan de instelling van een tweede afstammingsband".[44] Sommige situaties kunnen de erkenning van een afstamming inderdaad in de weg staan, maar die moeten geval per geval worden onderzocht, waarbij altijd het belang van het kind in aanmerking wordt genomen. Het Hof was van mening dat een wet die "in alle gevallen verbiedt de dubbele afstammingsband vast te stellen" van kinderen die geboren zijn uit een incestueuze relatie (in dit geval een broer en een zus van dezelfde moeder), "verhindert […] dat de belangen van het kind in overweging worden genomen" en bijgevolg de Grondwet schendt.[45] In die zaak had het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat "de voordelen, onder meer in termen van bestaanszekerheid, die het zal halen uit de vaststelling van de dubbele afstammingsband zwaarder doorwegen dan de nadelen die het zou kunnen ondervinden"[46] als gevolg van de officiële bekrachtiging van een afstamming die voortkomt uit een incestueuze relatie. Het hoger belang van het kind onderzoeken in termen van zijn welzijn, met inbegrip van het materiële welzijn, en van zijn bestaanszekerheid beantwoordt aan de algemeen aanvaarde interpretatie van het Verdrag inzake de rechten van het kind.[47]

3.3. De ernstige gevolgen van een weigering tot erkenning voor het kind

Het ontbreken van een vaststelling van de dubbele afstamming (meestal aan vaderszijde) vormt een inmenging van de overheid in het recht op een identiteit en op een privéleven van het kind. Het kan echter ook ernstige gevolgen hebben voor andere grondrechten, namelijk:

- het risico van verwijdering voor hemzelf en zijn ouder in onwettig verblijf en andere administratieve problemen die te maken hebben met het onwettig verblijf,
- het ontbreken van gezinstoelagen wegens de situatie van onwettig verblijf,
- de beperking van de geneeskundige verzorging tot dringende medische hulp,[48]
- de moeilijkheid om het recht op te eisen dat de erkenner zijn onderhoudsverplichting nakomt (eventueel door de betaling van alimentatie[49]),
- de moeilijkheid om zijn recht te doen gelden op de nalatenschap van de erkenner.

De ontzegging van die grondrechten kan gedurende een lange periode aanhouden. Zoals hierboven uiteengezet, kan de erkenningsprocedure tegenwoordig immers tot 8 maanden in beslag nemen wanneer er een onderzoek moet worden uitgevoerd. Bij die periode moet soms nog bijkomende tijd worden geteld die in een eerder stadium nodig is om de talrijke documenten te verzamelen die noodzakelijk zijn om de aangifte van erkenning te kunnen doen (soms vele maanden) en achteraf voor het wachten op de uitspraak van de rechtbank over een rechtsvordering (minstens verscheidene maanden, soms zelfs jaren). Een vergelijkbaar mechanisme is voorzien door een artikel van het Frans Burgerlijk Wetboek, maar dat alleen kan worden toegepast op erkenningen die worden

het kind en de invulling ervan erna had voortgezet, in het kader van een adoptieprocedure" (GH nr. 94/2015, 25 juni 2015, B.23, onderstreping door Myria).

44 GH nr. 93/2012, 12 juli 2012, B.8.

45 GH nr. 103/2012, 9 augustus 2012, B.8.1.

46 Ibid.

47 Volgens de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties, bijvoorbeeld, vereist de bepaling van het hoger belang van het kind dat rekening wordt gehouden met alle omstandigheden, waarbij de ondeelbaarheid van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de onderlinge afhankelijkheid van zijn artikelen in gedachten worden gehouden (UNHCR, Leidraden met betrekking tot de bepaling van het hoger belang van het kind, mei 2008).

48 Art. 57§2, 1° organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's. Dit kan ingaan tegen artikel 24 van het IVRK dat "het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor geneeskundige verzorging en revalidatie" bepaalt en de verplichting van de Staten om te waarborgen dat geen enkel kind zijn recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden, en tevens passende pre- en postnatale gezondheidszorg voor moeders te waarborgen, los van de dringendheid ervan.

49 Art. 336 van het Burgerlijk Wetboek.

gedaan in Mayotte, een Frans overzees departement waar misbruiken werden vastgesteld. Die bepaling beperkt de onderzoekstermijn tot 1 maand (2 maanden indien dit in het buitenland wordt uitgevoerd door een consulaire post) die eenmaal kan worden hernieuwd en voorziet de mogelijkheid om tegen een beslissing tot verlenging beroep aan te tekenen bij een rechter die binnen de 10 dagen uitspraak moet doen[50] (op dit ogenblik bestaat een dergelijk beroep in België niet).

Volgens het Grondwettelijk Hof "dient de wetgever bij het uitwerken van een wettelijke regeling inzake afstamming de bevoegde overheden de mogelijkheid te bieden om *in concreto* een afweging te maken tussen de belangen van de verschillende betrokken personen, op gevaar af anders een maatregel te nemen die niet evenredig zou zijn met de nagestreefde wettige doelstellingen".[51] Door ervan uit te gaan dat er nooit een afstammingsband is tussen het kind en de erkenner "wanneer uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van de erkenner kennelijk enkel gericht is op het (…) bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel", met inbegrip van de gevallen waarin er een biologische band is, beantwoordt de nieuwe wet volgens Myria niet aan de vereisten van een concreet onderzoek van het belang van het kind en van de belangen van de betrokken personen die door het Grondwettelijk Hof worden gesteld. Bovendien deelt Myria de bezorgdheid van de Raad van State die van oordeel is dat "louter de strijd tegen het onterecht verkrijgen van voordelen inzake het verblijf op het Belgisch grondgebied (…) op zich, los dus van iedere andere overweging die steunt op het belang van het kind, immers niet [kan] rechtvaardigen dat wordt verhinderd dat een afstamming wordt vastgesteld die met de biologische verwantschap overeenstemt".[52] Vanaf het moment dat een biologische band is vastgesteld zou volgens Myria het belang van het kind om zijn afstamming juridisch vast te stellen voorrang moeten krijgen op de intentie – zelfs al is die frauduleus – van de ouder die het kind wil erkennen. Dat is de reden waarom de definitie van fraude die van toepassing is op huwelijken en samenwoning (die een relatie tussen twee volwassen personen betreffen) niet als dusdanig kan worden toegepast op de vaststelling van de afstamming die betrekking heeft op een derde persoon, namelijk het minderjarige en kwetsbare kind dat er per definitie niet kan worden van verdacht dat het heeft deelgenomen aan de bedrieglijke opzet en dat door het recht bij voorrang moet worden beschermd.

Indien een moeder en haar kind in onwettig verblijf van het Belgisch grondgebied worden verwijderd, zal het voor hen trouwens bijzonder moeilijk zijn om vanuit het buitenland een gerechtelijke procedure in België op te starten of te volgen die erop gericht is het vaderschap van het kind vast te stellen. In dit geval zou het recht van het kind op vaststelling van zijn dubbele afstamming puur theoretisch om niet te zeggen illusoir kunnen worden.

3.4. Moeilijk te rechtvaardigen verschillen in behandeling tussen kinderen

Zoals hierboven reeds uiteengezet, wordt een erkenning afhankelijk gemaakt van de voorlegging van talrijke documenten die soms moeilijk vast te krijgen zijn, los van eender welke verdenking van fraude om een verblijfsrecht te verkrijgen (zie eerder). De vereiste om documenten voor te leggen heeft geen betrekking op kinderen die uit een gehuwd koppel worden geboren (maar wel op die die

50 Art. 2499-2 van het Frans Burgerlijk Wetboek, ingevoegd door de Ordonnantie nr. 2011-337 van 29 maart 2011 tot wijziging van de rechterlijke organisatie in het Departement Mayotte.
51 GH 30/2013, 7 maart 2013, B.7.
52 Advies van de Raad van State, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/001, p. 67.

zijn geboren als kind van wettelijk samenwonenden). De weigering om de afstamming vast te stellen of de nietigverklaring ervan wegens fraude met het verblijfsrecht hebben overigens uitsluitend betrekking op erkenningen en niet op de kinderen van een gehuwd koppel. Voor Myria zijn die twee verschillen in behandeling tussen kinderen geboren uit een gehuwd koppel en kinderen van een ongehuwd koppel, ongeacht de verblijfssituatie van het koppel, niet volledig te rechtvaardigen.

Bovendien voert de nieuwe wet een verschil in behandeling in tussen kinderen van wie beide ouders Belg zijn of in een stabiele verblijfssituatie verkeren, van wie de dubbele afstamming door de overheid niet opnieuw ter discussie kan worden gesteld, en kinderen van wie een van de ouders in onwettig verblijf is, van wie de afstamming afhankelijk wordt gemaakt van de voorlegging van een groot aantal documenten, eventueel ook van een lang aanslepend onderzoek en zonder een gegarandeerde mogelijkheid een beroep in te stellen. Al die elementen samen maken dit verschil in behandeling moeilijk te rechtvaardigen, naar het voorbeeld van de situatie die door de federale Ombudsman werd aangeklaagd met betrekking tot het verblijf van ouders van Belgische kinderen voor de invoering van artikel 40ter in de vreemdelingenwet.[53]

De weigering tot vaststelling van een afstamming vormt een ernstige inmenging in het recht op een privéleven of gezinsleven van de ouders en van de kinderen. In overeenstemming met artikel 8 van het EVRM moet die inmenging “bij wet voorzien zijn”, met andere woorden voldoende duidelijk en voorspelbaar in de wettekst bepaald zijn, een legitiem doel nastreven en “in een democratische samenleving noodzakelijk” zijn (evenredigheidsbeginsel). De legitimiteit van het doel lijkt hier niet ter discussie te staan. Uiteraard is het legitiem om fraude te willen bestrijden. Myria is echter van oordeel dat de wet aan de ambtenaar van de burgerlijke stand alle bevoegdheden verleent om te beslissen over de eerlijkheid van de bedoelingen van de ouders, zonder dat er voldoende waarborgen zijn voorzien (zie punt 5 hieronder). Bovendien lijkt het preventief controlemechanisme van de eerlijkheid van de erkenningen door de overheid niet in overeenstemming met het proportionaliteitsbeginsel (zie punt 10 hieronder).

3.5. De beoordelingsbevoegdheid van de ambtenaren van de burgerlijke stand laat te veel ruimte voor subjectiviteit

De definitie van schijnerkenning is quasi een spiegelbeeld van die van het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning.[54] Er is alleen sprake van fraude wanneer de intentie van de erkenner “kennelijk” en “enkel” gericht is op het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel. Die twee woorden zijn belangrijk en zouden er idealiter voor zorgen dat elke fraude kan worden uitgesloten vanaf het moment dat de intentie van de betrokken persoon niet enkel gericht is op het (doen)

53 De redenering van de federale Ombudsman lijkt in grote lijnen van toepassing te zijn op de huidige situatie inzake afstamming. De federale Ombudsman was van mening dat de vereiste dat de aanvrager het bestaan van een “*affectieve en/of materiële/financiële band”* aantoont tussen het Belgisch kind en de Belgische ouder van dit kind om een verblijfsrecht te kunnen verkrijgen onaanvaardbaar was want in strijd met het hoger belang van het kind zoals bepaald in artikel 3 van het Verdrag inzake de rechten van het kind. Voor de Ombudsman hield die vereiste “een flagrante discriminatie in tussen de Belgische kinderen waarvan een ouder hier onrechtmatig verblijft en de Belgische kinderen waarvan de beide ouders Belg zijn of gemachtigd tot verblijf”. Voorts meende de Ombudsman: “men kan niet uit de loutere afwezigheid van een affectieve en/of materiële/financiële band afleiden dat de Belgische ouder het kind zou erkend hebben met het enkele doel om zijn vreemde ouder toe te laten om een verblijfsmachtiging te krijgen in België. De federale Ombudsman meent dat de DVZ alzo een frauduleuze intentie toeschrijft aan de betrokkenen terwijl er geen enkel voldoende bewijskrachtig element voorhanden is om deze stelling te ondersteunen”. (federale Ombudsman, aanbeveling 08/08, www.federaalombudsman.be/nl/bibliotheek/aanbevelingen/officiele-aanbevelingen/2008/oa-0808)

54 Art. 146bis en 1476bis Burgerlijk Wetboek.

verkrijgen van een verblijfsrecht maar op een of andere manier een ander doel nastreeft. Myria juicht de bereidheid toe van de wetgever om allerminst “de socio-affectieve vaders te viseren die hun verantwoordelijkheid wensen op te nemen tegenover een kind waar zij geen biologische band mee hebben”.[55]

Het feit dat een intentie enkel frauduleus is, kan echter blijken uit een “geheel van omstandigheden” die niet in de wet zijn bepaald. Dit geeft de ambtenaren van de burgerlijke stand op dit punt carte blanche. De voorziene omzendbrief waarin “nauwkeurig een aantal aanwijzingen van fraude [zullen] worden aangegeven”[56] biedt volgens Myria onvoldoende garantie dat de regelgeving op een eenvormige en evenredige manier zal worden toegepast. Hoe zal een ambtenaar van de burgerlijke stand concreet te werk gaan om de eerlijkheid van de intentie van de ouders te onderzoeken? De opgave is des te moeilijker omdat ze moet gebeuren op het moment van de geboorte of zelfs nog daarvoor in het geval van een prenatale erkenning. Zullen criteria als de omstandigheden van de bevruchting, de attente gebaren van de vader tijdens de zwangerschap enz. in aanmerking worden genomen? Hoe zal in het geval van een scheiding van de ouders worden vermeden dat alle stappen die de partner in onregelmatig of in precair verblijf onderneemt om contact te leggen of te onderhouden met het kind a priori als verdacht wordt aanzien? Myria stelt vast dat de wet een uitermate grote beoordelingsbevoegdheid toekent aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en aan de parketmagistraten zonder dat er voldoende waarborgen worden ingebouwd. Zo is er bijvoorbeeld niets in de wettekst dat de gemeenten verbiedt om systematisch een onderzoek verplicht te maken zodra een van de ouders in onregelmatig of precair verblijf is, zoals nu in sommige gemeenten al het geval is bij huwelijken en samenwoning. Volgens het Duitse grondwettelijke Hof is het onaanvaardbaar om elke erkenning door ouders die niet samenwonen als verdacht te beschouwen, en om onderzoeken uitsluitend op basis hiervan te starten.[57]. Volgens Myria zou de beslissing tot een onderzoek , om de erkenning uit te stellen of te weigeren, nooit uitsluitend op grond van de verblijfsstatus van een persoon mogen worden genomen. Deze beslissing moet altijd gebaseerd zijn op nauwkeurige elementen die wijzen op (vermoedens van) fraude in een specifiek geval. Nochtans kunnen de zwakte van de omkadering die werd ingevoerd om de bevoegdheid van de ambtenaren en van het parket te beperken, het totale gebrek aan beroepsmogelijkheden tegen de beslissing om een onderzoek te laten uitvoeren of om de erkenning uit te stellen, in combinatie met de onzekerheid van het beroep tegen een weigering, uiteindelijk leiden tot systematische buitensporige controles. Myria heeft dergelijke misbruiken al geconstateerd in het kader van huwelijksonderzoeken of wettelijke samenwoning. Hoewel in de circulaire over het onderwerp expliciet wordt vermeld dat het illegale verblijf niet alleen een weigering van het huwelijk kan rechtvaardigen en dat het noodzakelijk is "om te voorkomen dat elk gemengd huwelijk op het eerste

55 Memorie van Toelichting, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p. 5.
56 Verslag, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/003, p. 6.
57 BVerfG, Order of the First Senate of 17 December 2013 - 1 BvL 6/10 - paras. (1-116), www.bverfg.de/e/ls20131217_1bvl000610en.html

gezicht als verdacht[58] wordt gekwalificeerd", initiëren sommige gemeenten soms zeer opdringerige onderzoeken voor koppels, uitsluitend op basis van de woonsituatie.

In een dossier dat door Myria opgevolgd werd was zelfs het feit dat een van de partners niet beschikte over een verblijfsvergunning van onbeperkte duur voldoende om een onderzoek in te stellen. Een Belg van Peruaanse[59] origine wilde trouwen met zijn Argentijnse partner, die in legaal verblijf was. De ambtenaar van de gemeente Brussel waar zij zich aanmeldden, weigerde de huwelijksverklaring in te voeren omdat de vrouw een certificaat van celibaat uit Argentinië overhandigde, maar niet van Italië, het land waar zij voorgaand verbleef. Twee maanden later ontving het paar opnieuw een mondelinge weigering. De maand erna kwamen ze terug met een certificaat van het Italiaanse consulaat waarin in het Italiaans verklaard werd dat de autoriteiten geen certificaat van celibaat afgeven in de situatie waarin de vrouw zich bevond. Volgens het paar herhaalde de ambtenaar zijn weigering zonder het meegebrachte document te onderzoeken. Hun huwelijksaanvraag werd uiteindelijk pas 7 maanden na hun eerste contact met de gemeente in aanmerking genomen, na het nemen van stappen bij de burgemeester, en zonder een ontvangstbevestiging. In een aan de vrouw geadresseerde brief schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand van deze gemeente het volgende:

> « Op datum van … [oftewel 7 maanden na de eerste weigering van de persoon aan het loket en 1 maand na het indienen van het dossier aan dit loket, nota van Myria], hebben onze diensten uw huwelijksverklaring geregistreerd.
>
> U heeft echter geen verblijfsvergunning waarmee u zich voor onbepaalde tijd op het Belgische grondgebied kan vestigen. Daarom ben ik bij wet verplicht ervoor te zorgen dat artikel 167 van het burgerlijk wetboek gerespecteerd wordt, en dat het doel van het huwelijk het vormen van een huwelijksgemeenschap is en niet het verblijfsvoordeel gelinkt aan de status van de partner.
>
> Ik ben daarom verplicht om de voltrekking van het huwelijk uit te stellen tot uiterlijk (...) om mij in staat te stellen een verder onderzoek door de politiediensten te laten uitvoeren.» (vrije vertaling)

Volgens de afdeling Jeugdrecht vroegen sommige gemeenten het advies van het openbaar ministerie over erkenning, zonder enig bewijs van fraude, uitsluitend op basis van het illegale verblijf van een van de ouders, zelfs vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet[60].

Myria herinnert eraan dat de overheid de verplichting heeft om in de wet voldoende duidelijk de omstandigheden te bepalen waaronder een inmenging in het privé- en gezinsleven mogelijk is.[61] Om het legaliteitsbeginsel van de wanbedrijven en de straffen te eerbiedigen, moeten trouwens ook alle bestanddelen van een strafrechtelijke inbreuk duidelijk worden bepaald zodat iedereen weet of zijn

58 Omzendbrief van 6 september 2013 over de wet van 2 juni 2013 tot wijziging van het burgerlijk wetboek, de wet van 31 december 1851 op de consulaire en consulaire rechtspraak, het wetboek van strafrecht, het gerechtelijk wetboek en de wet van 15 december 1980 inzake toegang tot het grondgebied, de verblijfplaats, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het oog op de bestrijding van schijnhuwelijken en schijnsamenwoningen (MB, 23 september 2013), punt C.2.

59 Dit is een ware situatie maar de nationaliteiten en landen zijn gewijzigd om de vertrouwelijkheid na te leven.

60 Florence BOURTON, *Lutte contre les reconnaissances frauduleuses : et l'intérêt de l'enfant dans tout ça ?*, Avis du Service droits des jeunes de Bruxelles, novembre 2017, p. 6.

61 Die verplichting vloeit met name voort uit art. 8 van het EVRM (zie o.m. EHRM, *Silver en anderen t. V.K.,*25 maart 1983, § 87) en uit art. 22 van de Grondwet, dat de verplichting oplegt om de inmenging in een formele wet vast te leggen.

gedrag al of niet strafbaar is.[62] Volgens Myria roept het ontbreken van een omkadering en van waarborgen voor de beoordelingsbevoegdheid van de ambtenaren van de burgerlijke stand en van het parket ernstige vragen op met betrekking tot die fundamentele beginselen.

3.6. Er bestaan andere mechanismen om verblijfsfraude en de instrumentalisering van kinderen te bestrijden

De optie van de preventieve controle van de legitimiteit van de erkenning door de ambtenaar van de burgerlijke stand, die door de nieuwe wet wordt ingevoerd, was niet de enige oplossing om de strijd tegen fraude aan te gaan. Indien kinderen worden erkend met als uitsluitend doel om een verblijfsrecht te verkrijgen, waarom kan het probleem dan niet worden opgelost door de wet die het verblijf regelt? In werkelijkheid maakt die wet het voor DVZ nu al mogelijk om de machtiging of toelating tot verblijf van vreemdelingen te weigeren of in te trekken wanneer ze fraude hebben gepleegd om het verblijf te verkrijgen, onder andere ook door een frauduleuze erkenning.

In een zaak waar Myria van op de hoogte werd gebracht, weigerde DVZ in de herfst van 2017 een visum aan de dochter van een Afrikaanse vrouw wiens kind door een Belg was erkend, met het argument dat hij "in minder dan 5 jaar tijd het vaderschap had erkend van 11 kinderen, geboren uit 11 verschillende moeders" (vrije vertaling), en dat hij "zijn Belgische nationaliteit leek te verhandelen om mensen in een precaire verblijfssituatie een verblijfsvergunning te helpen verkrijgen" en dat er een combinatie van omstandigheden bestonden dat de moeder fraude had gepleegd om haar verblijfsvergunning te verkrijgen.

Ook al moet de DVZ rekening houden met de familiebanden en met de sociale banden van de vreemdeling met België, toch kan die intrekking van het verblijf gebeuren zonder tijdsbeperking.[63] De overheid heeft dus een geducht wapen in handen om verblijfsrechtelijke misbruiken te bestraffen, onder andere ook om te weigeren rekening te houden met een erkenning die door de ambtenaar van de burgerlijke stand werd geakteerd wanneer blijkt dat het om een schijnerkenning gaat. Tijdens de – zeer beknopte – parlementaire debatten werd de optie om de afstammingsband en het recht op verblijf van elkaar los te koppelen onmiddellijk verworpen. Om die afwijzing te rechtvaardigen, wordt aangegeven dat “dergelijke preventieve actie ook een ontradend effect [heeft] dat volledig wegvalt bij de loskoppeling” van de afstamming en het verblijf. Vervolgens wordt erop gewezen dat “enkel een langdurig en doorgedreven onderzoek kan aantonen dat de ouder-derdelander geen bezit van staat heeft ten aanzien van het Belgisch kind” terwijl “de Dienst Vreemdelingenzaken (…) maar over een beperkt aantal onderzoeksmogelijkheden” beschikt om het verblijf in te trekken.[64] Er wordt aan toegevoegd: “De erkenning moet ook bij voorkeur via een vonnis in kracht van gewijsde nietig verklaard worden om op grond van dit vonnis een einde te stellen aan het verblijf. Dit veronderstelt de tussenkomst van het Openbaar Ministerie”[65] en de DVZ zou problemen hebben om een intrekkingsbeslissing te motiveren bij gebrek aan een dergelijk vonnis. Volgens Myria is het niet correct om ervan uit te gaan dat het ontradend effect verdwijnt wanneer de controle van de fraude repressief en niet preventief is. Het verblijf kan in geval van fraude immers met terugwerkende kracht worden ingetrokken. Er dient ook te worden opgemerkt dat het Wetboek van de Belgische

62 Het strafrechtelijk legaliteitsbeginsel wordt o.m. vastgelegd in art. 7 van het EVRM en art. 12, 2de lid en 14 van de Grondwet. (zie o. m. EHRM (GC), *Kafkaris t. Cyprus*, 12 februari 2008, § 140).
63 Art. 74/20 en 74/21 vreemdelingenwet.
64 Memorie van toelichting, Doc. Kamer. 54 nr. 2529/1, p. 7.
65 Ibidem, p 8.

Nationaliteit de mogelijkheid biedt om de nationaliteit af te nemen van een persoon die deze door fraude, of door een schijnhuwelijk of een schijnwettelijke samenwoning heeft verkregen.[66]

Voorts zijn er diverse middelen beschikbaar om frauduleuze erkenningen op andere niveaus te bestrijden. Zo kunnen de rechtbanken, op verzoek van het parket, frauduleuze erkenningen vernietigen die in strijd zijn met de openbare orde.[67] De regering rechtvaardigt de keuze van de preventieve controle door het geringe aantal vernietigingsvonnissen van de rechtbanken.[68] Voor Myria lijkt dit niet overtuigend. Dit geringe aantal betekent niet dat het middel van de nietigverklaring op zich niet doeltreffend is. Het kan onder andere worden verklaard door de zeldzaamheid van het verschijnsel op zich of door het feit dat sommige parketten er slechts een lage prioriteit aan verlenen.

Op strafrechtelijk gebied konden schijnerkenningen voordien al door diverse bepalingen worden vervolgd. Behalve wegens valsheid in geschriften met betrekking tot de akte van erkenning,[69] kan een ouder die zijn of haar kind volledig in de steek laat altijd worden vervolgd wegens kinderverwaarlozing. In het geval van een moeder die het slachtoffer is van misbruik en bijvoorbeeld van afpersing van de kinderbijslag door een erkenner, kunnen vervolgingen wegens kinderverwaarlozing, of eventueel zelfs mensenhandel, veel doeltreffender blijken dan een vernietiging van de erkenning die – in ons voorbeeld – de exploitatie van de moeder en van het kind alleen maar versterkt en hen nog meer tot slachtoffer maakt. De nieuwe specifieke strafbaarstelling, ook al is de definitie ervan onvoldoende nauwkeurig, maakt het mogelijk om vervolging in te stellen tegen zowel de erkenner als tegen de moeder die haar toestemming zou hebben gegeven met de enige en kennelijke intentie om een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen.[70] Volgens Myria wijst niets er a priori op dat die strafbaarstelling niet zou volstaan om een verwerpelijk fenomeen op een doeltreffende manier te bestrijden, in die mate dat er een beroep moet worden gedaan op een preventieve administratieve controle die de rechten van het kind en van de ouders aantast.

3.7. Vermoeden van onschuld en bewijslast van de fraude

Volgens het beginsel van het vermoeden van onschuld is het de rechters en eender welke overheidsinstantie verboden om vooringenomen te zijn en ervan uit te gaan dat de verdachte het vervolgde strafbare feit heeft gepleegd, de bewijslast ligt bij het openbaar ministerie en de beschuldigde geniet het voordeel van de twijfel.[71] Volgens het EHRM wordt afbreuk gedaan aan het vermoeden van onschuld “wanneer door de uitlating van een overheidsorgaan die betrekking heeft

66 Art. 23 §1, 1° en art. 23/1 §1, 1° Wetboek van de Belgische Nationaliteit.

67 Op grond van art. 138bis Gerechtelijk Wetboek. De minister van Justitie heeft daar tijdens de parlementaire debatten aan herinnerd (Verslag, juni 2017, Doc. Kamer 2529/003, p. 5). In Frankrijk maakt artikel 336 van het Frans Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt: “De wettelijk vastgestelde afstamming kan door het openbaar ministerie worden betwist indien aanwijzingen afkomstig uit de akten zelf die afstamming onwaarschijnlijk maken of in geval van wetsontduiking”, het mogelijk om frauduleuze erkenningen nietig te verklaren.

68 Volgens de minister van Justitie, bestaat er slechts weinig rechtspraak over de nietigverklaring van frauduleuze erkenningen (Verslag, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/3, p. 5).

69 Zoals de minister van Justitie doet opmerken, was de frauduleuze erkenning al strafbaar op grond van het misdrijf van valsheid in geschriften (Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p.7). Deze fraude kan ook bestraft worden op basis van hulp bij het verblijf of zelfs mensenhandel op basis van artikelen 77 en 77bis van de Vreemdelingenwet (*Misbruiken op vlak van het recht op gezinshereniging : Schijnhuwelijken en valse ouderschapsverklaringen in België, EMN)*, p. 19).

70 In ons voorbeeld waar een moeder in precair verblijf wordt misbruikt, zou deze zelf kunnen worden veroordeeld op grond van haar toestemming tot erkenning, net als de erkenner die het misbruik heeft gepleegd (die wel zwaardere straffen riskeert).

71 EHRM, *Barberà, Messegué en Jabardo t. Spanje*, 6 december 1988, § 77

op een persoon die ervan verdacht wordt een strafbaar feit te hebben begaan, een standpunt over diens schuld wordt ingenomen indien deze persoon niet in rechte schuldig is bevonden". Het Hof stelt: "Ook zonder formele veroordeling volstaat het dat er redenen zijn om aan te nemen dat het overheidsorgaan de betreffende persoon schuldig acht".[72]

De wet stelt de frauduleuze erkenning strafbaar wanneer die erkenning wordt gedaan "in de omstandigheden bedoeld in artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek".[73] Wanneer in dit verband een onderzoek wordt gevoerd door de procureur des Konings, loopt de verdachte persoon het risico te worden veroordeeld en moet hij dus van het vermoeden van onschuld genieten. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert een erkenning te akteren "indien hij vaststelt dat de erkenning betrekking heeft op een in artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde situatie". Dit leidt er onvermijdelijk toe dat door een ambtenaar dient te worden vastgesteld dat de persoon in kwestie zich in werkelijkheid schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit.[74] Volgens Myria zou die vaststelling het vermoeden van onschuld kunnen schenden indien dit gebeurt vooraleer de schuld definitief werd vastgesteld door een strafrechtbank. Myria vraagt zich dus af in hoeverre de wet, die de ambtenaar van de burgerlijke stand toestaat om een met redenen gemotiveerde beslissing te geven, waarbij hij in feite oordeelt dat er een strafbaar feit werd gepleegd terwijl er geen enkele strafrechtelijke veroordeling werd uitgesproken, verenigbaar is met het beginsel van vermoeden van onschuld.

Voorts, en los van eender welk strafbaar feit, wenst Myria hier nog te wijzen op een fundamenteel beginsel: kwade trouw wordt niet vermoed.[75] Het is altijd aan de overheid om de fraude vast te stellen, in dit geval de kennelijke en enige intentie om een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen door middel van de erkenning van een kind. De betrokken personen mogen in geen geval in een positie worden gebracht waarbij zij zelf moeten aantonen dat zij te goeder trouw handelen. Volgens de Franse Raad van State volstaat het feit dat een Franse onderdaan al negen kinderen van acht verschillende moeders heeft erkend op zich niet om het frauduleuze karakter van een tiende erkenning aan te tonen indien de overheid geen nauwkeurig bepaalde en onderling overeenstemmende bewijzen kan aanvoeren die de fraude vaststellen in dit welbepaalde geval van het kind waarover het hier gaat.[76]

3.8. Een verschil in behandeling tussen vaders en moeders om de afstamming vast te stellen?

Hierboven werd al uiteengezet dat hoewel de wet alleen de vaststelling van de afstamming door erkenning beoogt, hij er in de praktijk vooral toe strekt om de afstamming van vaderszijde te weigeren. Verschillen in behandeling tussen mannen en vrouwen doen zich voor op minstens twee niveaus. Ten eerste kan de vader zijn kind pas erkennen nadat hij een aanzienlijk aantal geldige en authentieke documenten heeft voorgelegd (zie hierboven) terwijl de afstamming van moederszijde

72 EHRM, *Daktaras t. Litouwen*, 10 oktober 2000, § 41; EHRM, *Allenet de Ribemont t. Frankrijk*, 10 februari 1995, § 36; *A.L. t. Duitsland*, 28 april 2005, § 31; *Garycki t. Polen*, 6 februari 2007, § 66; *Petyo Petkov t. Bulgarije*, 7 januari 2010, § 90.
73 Nieuw art. 79ter-bis (sic) §1 vreemdelingenwet.
74 De memorie van toelichting vermeldt: "De nieuwe strafbaarstelling is gegrond op de burgerrechtelijke definitie" (Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/001, p. 28.
75 Voor een illustratie van dit algemeen beginsel, zie bijvoorbeeld Arbeidsrb. Antwerpen, 17 januari 2013, AR 2012/AA/316; geciteerd door Ph. BOUCHAT, "La charte de l'assuré social, 20 ans après. Stop ou encore ?", *Revue belge de sécurité sociale*, 2016, p.71.
76 Franse RvS, 30 september 2016, nr. 400359, www.conseil-etat.fr/Decisions-Avis-Publications/Decisions/ArianeWeb

in de akte van geboorte kan worden vastgesteld enkel en alleen op grond van een simpele verklaring van de moeder. Ten tweede kan de afstamming van moederszijde niet worden geweigerd of vernietigd, zelfs niet wanneer zou worden vastgesteld dat een kind enkel en alleen werd verwekt met het doel om een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen,[77] terwijl dat voor de afstamming van vaderszijde, zelfs wanneer de biologische band vaststaat, in een vergelijkbaar geval wel mogelijk is. Die verschillen hebben te maken met het feit dat de afstamming van moederszijde in België automatisch is, volgens het beginsel *mater semper certa est* (de identiteit van de moeder staat altijd vast).[78] Die verschillen in behandeling doen echter vragen rijzen omtrent het beginsel van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen.[79]

Voorts zijn, zoals een gespecialiseerde juriste vaststelt, de criteria waardoor de eerlijkheid kan worden onderzocht van de intentie van een man die zijn kind wenst te erkennen (betrokkenheid bij de voorbereidingen van de geboorte, bij de opvolging van de zwangerschap, bij de relatie tussen vader en kind) “afhankelijk van de goede wil van de moeder en van de plaats die zij bereid is aan de toekomstige vader toe te staan. Dit vergroot nog verder de macht die de vrouw heeft over de vaststelling van de afstamming”.[80]

Myria heeft weet van een oordeel[81] dat de grote moeilijkheid bevestigt die sommige vaders in gerechtelijke procedures hebben ondervonden. Dit vonnis bevestigt de weigering van de moeder om het vaderschap vast te stellen van een vader die illegaal woonde op grond van het feit dat:

hij had onvoldoende belangstelling getoond voor zijn gehospitaliseerde pasgeborene (hoewel hij beweert dat de moeder hem toegang heeft geweigerd) en dat zijn post aan de moeder om contact met het kind vraagt "nee" er wordt verwezen naar de gezondheidstoestand van het kind of naar de voorzorgsmaatregelen die moeten worden genomen om zijn welzijn te waarborgen ";

> "de weinige foto's die zijn ingediend, tonen niet aan dat hij een speciale band met zijn dochter zou hebben gecreëerd, geen enkele emotie blijkt uit deze foto's die" sluw "lijken te zijn"
>
> factoren in combinatie met "de onregelmatigheid van zijn verblijf en zijn aanwezigheid op het grondgebied ondanks de afgifte van drie bevelen om het grondgebied te verlaten"
>
> "het ontbreken van een bepaalde identiteit" van de heer die "geen document verstrekt om zijn identiteit te bevestigen (uitgedaagd door de [moeder]) en de oorsprong ervan, waarden die hij beweert te willen doorgeven aan zijn kind".

3.9. Ontbreken van een specifiek beroep

Terwijl de wet een aanzienlijke bevoegdheid verleent aan de lokale ambtenaar, heeft hij geen enkel specifiek beroep voorzien tegen een beslissing om de erkenning te weigeren (in tegenstelling tot wat voorzien is voor de weigering van een huwelijk of samenwoning), maar beperkt hij zich ertoe te verwijzen naar het geldende recht inzake de vordering tot onderzoek naar het vaderschap (of het meemoederschap) dat al in het Burgerlijk Wetboek is voorzien. Die vordering heeft het voordeel dat ze kan worden ingesteld nog voor elke beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand maar is

77 Op dit verschil wordt gewezen door de Raad van State (Doc. Kamer 2529/1, p. 68).
78 Verslag, Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/003, p. 8.
79 Beginsel dat meer bepaald is vastgelegd in artikel 10 lid 3 van de Grondwet en in de artikelen 8 en 14 van het EVRM.
80 Caroline APERS, Edito, Newsletter ADDE nr. 133, juli 2017, p. 3.
81 Doornik,23de kamer, 5 september 2017 (rép. Nr 4883/2017), onuitg.

wel niet toegankelijk voor alle betrokken personen. De toegang tot die vordering zou immers kunnen worden geweigerd aan de vader indien de wet van de staat waarvan hij de nationaliteit heeft geen vordering tot onderzoek naar het vaderschap voorziet.[82] Bovendien is deze vordering onontvankelijk als er geen biologische band bestaat tussen de vader en het kind[83], en dit terwijl de wetgever duidelijk stelt dat hij niet wil raken aan de mogelijkheid voor de socio-affectieve ouders om een kind te erkennen[84]. Net als de Raad van State, merkt Myria op dat het ontbreken van een georganiseerd beroep tegen elke weigering van een erkenning het recht op toegang tot een rechtbank en het recht op een gezins- en familieleven schendt.[85] Wanneer een kind op niet-rechtmatige wijze wordt beroofd van enige bestanddelen van zijn identiteit, zoals zijn naam of zijn familiebetrekkingen, dan is de Staat verplicht om "passende bijstand en bescherming [te verlenen] teneinde zijn identiteit zo snel mogelijk te herstellen".[86] Het ontbreken van een georganiseerd beroep tegen een weigering van erkenning waarvan de rechtmatigheid wordt betwist, maakt dat dit recht van het kind totaal theoretisch en illusoir is.

Bovendien houdt de voorziene vordering tot onderzoek van het vaderschap niet in dat de gemeente een partij is bij het proces om er haar beslissing te verdedigen. Op die manier worden de gemeenten van elke verantwoordelijkheid ontslagen en hoeven ze geen gevolgen te vrezen van een weigeringsbeleid dat eventueel systematisch wordt toegepast en ongerechtvaardigd kan zijn.

3.10. De preventieve controle van de intentie van de ouders door een ambtenaar lijkt in strijd met het evenredigheidsbeginsel

Tot besluit is Myria van oordeel dat het fenomeen van de schijnerkenningen niet op dezelfde manier kan worden benaderd als dat van de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoonst. De reden daarvoor is heel eenvoudig: het heeft in de allereerste plaats betrekking op een rechtssubject dat zelf nooit als bedrieglijk of als dader van de eventuele fraude kan worden beschouwd, namelijk het kind. Zoals we eerder hebben gezien, kunnen de gevolgen die voortvloeien uit een weigering van erkenning zeer ernstig zijn voor het kind en voor zijn ouders (zie punt 3.3 hierboven). Enerzijds zijn er geen betrouwbare en volledige gegevens beschikbaar over de omvang van het fenomeen van fraude. Anderzijds worden de bestaande mechanismen om die fraude te bestrijden op een manier die minder afbreuk doet aan de grondrechten van de kinderen en de ouders onvoldoende in aanmerking genomen en toegepast. Gezien die dubbele vaststelling is Myria van mening dat de invoering van een preventieve controle door de ambtenaar van de burgerlijke stand niet in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel.

Myria merkt op dat tot op heden nagenoeg alle situaties van het Burgerlijk Wetboek waar discussies hebben plaatsgevonden om een afstammingsband vast te stellen of te betwisten, uiteindelijk hebben

82 Art. 62 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht bepaalt dat het nationaal recht van de persoon die de afstamming betwist of wil vaststellen van toepassing is (de tekst luidt meer bepaald "het recht van de Staat waarvan hij de nationaliteit heeft bij de geboorte van het kind of, indien de vaststelling het resultaat is van een vrijwillige handeling, bij het verrichten van die handeling"). Het is dus dit buitenlands recht dat inzonderheid bepaalt "1° aan wie het toegelaten is een afstammingsband te doen vaststellen of te betwisten" en welke "4° de termijnen voor de instelling van de vordering" zijn (art. 63 van het Wetboek). De memorie van toelichting verwijst voor wat het beroep betreft naar het nationaal recht van de vader (Parl. St. Kamer 2016-2017, nr. 2529/1, p. 21).

83 Art. 332quinquies §3 van het burgerlijk Wetboek.

84 Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, 2016-2017, nr. 2529/1, p. 5.

85 Art. 6 en 8 EVRM.

86 Art. 8 §2 IVRK.

geleid tot een beslissing door een rechter. Enkel die onafhankelijke en onpartijdige rechter heeft, in het kader van een billijk proces, waarbij alle partijen, de ouders en het kind, moeten worden gehoord, de bevoegdheid om een beslissing te nemen, waarbij zijn allereerste overweging het hoger belang van het kind moet zijn dat hij kan afwegen tegen andere overwegingen (de belangen van de ouders en die van de samenleving).

AANBEVELING

Myria beveelt de regering en het parlement aan om:

1) **alle geschillen over afstamming voor te behouden aan de rechterlijke macht en de mogelijkheid voor de ambtenaren van de burgerlijke stand om preventief de vaststelling van erkenningen te weigeren af te schaffen teneinde het recht van elk kind te waarborgen om zijn dubbele afstammingsband te kennen en vastgesteld te zien, evenals het recht van de betrokken personen op een privé-, familie- en gezinsleven;**

2) **de onevenredige vereiste af te schaffen om voorafgaand aan elke erkenning een hele reeks documenten voor te leggen;**

In afwachting van een grondige hervorming van deze wet, die dringend nodig is, beveelt Myria alle actoren (ambtenaren van de burgerlijke stand, parketmagistraten en zittende magistraten) die de wet zullen toepassen aan om:

3) **de wet steeds toe te passen met als belangrijkste overweging het hoger belang van het kind (door de checklist van Myria hierover te gebruiken, zie in bijlage), wat in principe een zo snel mogelijke vaststelling van zijn dubbele afstamming inhoudt, en met eerbiediging van de grondrechten van alle betrokken personen;**

4) **de vereisten met betrekking tot de documenten soepel toe te passen, zeker voor bepaalde vreemdelingen die moeilijkheden zullen ondervinden om deze documenten te verzamelen (zoals personen die internationale bescherming genieten en hun gezinsleden);**

5) **nooit een beslissing tot onderzoek, uitstel of weigering van een erkenning te nemen enkel en alleen gebaseerd op de verblijfsstatus van een persoon, wat op zich alleen geen 'ernstig vermoeden' inhoudt, maar wel op basis van precieze elementen die wijzen op (een vermoeden van) fraude in een individueel geval;**

6) **erop toe te zien dat bij de onderzoeken de bewijslast van de fraude bij de autoriteiten ligt en de betrokken personen niet in een situatie te plaatsen waarbij zij zelf hun goede trouw moeten bewijzen, wat dus inhoudt dat zij het voordeel van de twijfel moeten krijgen;**

Meer algemeen, en aangezien drastische maatregelen werden genomen zonder dat er betrouwbare gegevens beschikbaar zijn, beveelt Myria alle betrokken overheidsdiensten (gemeenten, Dienst Vreemdelingenzaken, parketten, College van procureurs-generaal …) aan om onafhankelijke cijferstudies uit te voeren over de diverse fraudefenomenen bij verblijfstitels, en meer bepaald:

7) **betrouwbare en volledige cijfers te verzamelen en te publiceren over: het aantal huwelijksaanvragen, aanvragen voor wettelijke samenwoning, aanvragen voor erkenning van het vaderschap door personen in onwettig of precair verblijf, aanvragen voor erkenning van kinderen geboren uit moeders in onwettig of precair verblijf, beslissingen tot uitstel, gevoerde onderzoeken en weigeringen per gemeente, aantal ingediende beroepen,…**

II. WIE MOET 'REDELIJKE INTEGRATIE-INSPANNINGEN' DOEN?

1. De integratievoorwaarde in de vreemdelingenwet

De invoering van een integratievoorwaarde in de vreemdelingenwet die o.a. voorzag in de ondertekening van een "nieuwkomersverklaring" door sommige vreemdelingen die een verblijfsaanvraag indienen bij de Belgische overheid, heeft voor heel wat opschudding gezorgd.[87] Die maatregel is nog niet van toepassing omdat die verklaring alleen kan worden uitgewerkt in overleg met de Gemeenschappen die als enige bevoegd zijn voor integratie[88].

Sinds 26 januari 2017, de datum van de inwerkingtreding van de wet, heeft DVZ de mogelijkheid om een einde te maken aan het verblijf van sommige vreemdelingen die een verblijfsaanvraag hebben ingediend omdat ze geen "redelijke inspanning tot integratie' hebben geleverd.[89] Die mogelijkheid bestaat binnen de vier jaar vanaf het verstrijken van een termijn van een jaar na de toekenning van het verblijfsrecht (ongeacht het feit of het om een gewone toelating tot verblijf of om een machtiging tot beperkt of onbeperkt verblijf gaat). Voor een lange lijst van verblijfsstatuten is die verplichting niet van toepassing omdat het recht van de Europese Unie niet toelaat die op te leggen. Het gaat meer bepaald om asielzoekers en begunstigden van internationale bescherming (en hun familieleden), erkende staatlozen (en hun familieleden), slachtoffers van mensenhandel, EU-burgers (en hun familieleden) en studenten. Voorts zijn door de wet ook de minderjarigen, de ernstig zieke vreemdelingen en de personen die wilsonbekwaam werden verklaard van die verplichting vrijgesteld,[90] waarover Myria zich alleen maar kan verheugen. De vreemdelingen op wie de nieuwe verplichting van toepassing is, zullen meer bepaald de personen zijn die hier verblijven op grond van een gezinshereniging met een derdelander die geen internationale bescherming geniet of met een Belg die zijn recht op vrij verkeer niet heeft uitgeoefend. Ze heeft ook betrekking op de familieleden van vluchtelingen of van begunstigden van subsidiaire bescherming die naar hier gekomen zijn met een humanitair visum.

De wet bepaalt dat "de inspanningen tot integratie van de vreemdeling in de samenleving" zullen worden beoordeeld door DVZ, waarbij "in het bijzonder" rekening wordt gehouden met de volgende criteria:

- **een inburgeringscursus volgen georganiseerd door de bevoegde overheid van zijn hoofdverblijfplaats;**
- **een activiteit uitoefenen als werknemer, als ambtenaar of als zelfstandige;**
- **een door een bevoegde overheid erkende beroepsopleiding volgen;**
- **kennis hebben van de taal van de plaats van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister;**
- **het strafrechtelijk verleden;**
- **de actieve deelname aan het verenigingsleven.**

87 Zie Jogchum VRIELINK, Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2016*, *klaarheid over de 'Nieuwkomersverklaring'*, p. 88.
88 Een samenwerkingsakkoord moet hierover gesloten worden (Beleidsnota Asiel en Migratie, 19 oktober 2017, Doc. Kamer, nr. 2708/017).
89 Art. 1/2 van de vreemdelingenwet, ingevoegd door de wet van 18 december 2016 tot invoering van een algemene verblijfsvoorwaarde in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
90 Voor de lijst van personen die hiervan zijn uitgesloten of vrijgesteld, zie het voornoemde art. 1/2, §1 en §4.

Die criteria zijn niet uitputtend en het is onmogelijk om te weten of sommige ervan meer gewicht hebben dan andere of aan hoeveel ervan moet worden voldaan om het verblijfsrecht te behouden. Myria merkt op dat de wet een zeer aanzienlijke discretionaire beoordelingsbevoegdheid toekent aan DVZ, zonder dat voldoende waarborgen worden voorzien tegen willekeur. Bij het lezen van de wet is het immers onmogelijk te weten welke verplichtingen zullen moeten worden vervuld opdat de inspanningen tot integratie door de administratie als "voldoende" zouden worden beoordeeld. Zal een voltijdse baan als voldoende worden beschouwd zelfs al beheerst de betrokkene de taal niet? Zal een langdurig werkloze vreemdeling met een strafrechtelijk verleden zijn verblijf behouden omdat hij een beroepsopleiding volgt en actief meewerkt aan de collectieve moestuin in zijn wijk? Zal een einde kunnen worden gesteld aan het verblijf van een huisvrouw die instaat voor de verzorging van haar gehandicapt kind wegens het feit dat ze correct Frans spreekt terwijl ze in een Vlaamse gemeente van de Brusselse Rand woont? Er is zelfs geen beginnen aan om die vragen te beantwoorden.

Zelfs al voorziet de wet de verplichting – en Myria verheugt zich daarover – om rekening te houden met de familiebanden, de duur van het verblijf in België en de eventuele familiebanden of culturele of sociale banden met het land van herkomst alvorens het verblijf te beëindigen, biedt dit een onvoldoende omkadering van de discretionaire bevoegdheid van DVZ.

Myria vraagt zich af welke de bevoegdheid van de federale overheid is om ontoereikende inspanningen tot integratie te bestraffen, een materie die voorbehouden is aan de gemeenschappen, die nu al geldboetes kunnen opleggen aan vreemdelingen die de verplichte integratietrajecten niet volgen. Het beginsel *non bis in idem* zou kunnen worden geschonden indien een vreemdeling tweemaal wordt bestraft voor hetzelfde gedrag.

Myria betreurt dat DVZ reeds een einde kan maken aan het verblijf nog voor de nieuwkomersverklaring in haar definitieve vorm werd gegoten samen met de Gemeenschappen. Om de beginselen van goed bestuur te eerbiedigen, zou over de beëindiging van een verblijf alleen maar mogen worden beslist indien de vreemdeling een voorwaarde niet heeft nageleefd waartoe hij zich in alle duidelijkheid en helderheid had verbonden nadat hij op een correcte manier en in een taal die hij begrijpt over de gevolgen ervan was geïnformeerd.

AANBEVELING

Myria beveelt aan om die mogelijkheid van intrekking van het verblijf, die een zo grote beoordelingsbevoegdheid toekent aan een overheidsdienst, niet toe te passen, terwijl talrijke obstakels voor de integratie nog altijd blijven voortbestaan (zie volgende titel).

Indien die bepalingen toch zouden worden toegepast, beveelt Myria aan om geen beslissing over de beëindiging van het verblijf te nemen zonder dat de betrokken vreemdelingen duidelijk kunnen worden geïnformeerd over de verplichtingen die ze moeten nakomen om hun verblijfsrecht te behouden en voldoende tijd en reële mogelijkheden hebben gekregen om dit te doen.

2. Obstakels voor de integratie van nieuwkomers

Myria herinnert eraan dat integratie een dynamisch proces is, dat werkt in twee richtingen met een wederzijdse compromis tussen alle migranten en burgers van de lidstaten[91]. Er moeten ook bijzondere inspanningen worden geleverd door de overheid, met name i.v.m. tewerkstelling en opleiding om de integratie en het respect van de migranten door de onthalende gemeenschap te vergemakkelijken. Myria stelt echter vast dat vreemdelingen die zich wensen te integreren op hun weg vaak worden geconfronteerd met juridische of praktische obstakels. Die obstakels zijn soms te wijten aan de autoriteiten, op het niveau van de gefedereerde entiteiten, op lokaal niveau, of zelfs op federaal niveau. Voor Myria is het paradoxaal en schokkend te moeten vaststellen dat op het moment dat de federale wetgever nieuwe integratie-inspanningen oplegt aan vreemdelingen, door de overheid maatregelen in stand worden gehouden of genomen die tot gevolg hebben dat de integratie moeilijker wordt. Myria dringt erop aan dat de Belgische overheden er op de verschillende beleidsniveaus rekening mee houden dat de integratie van nieuwkomers niet wordt beperkt, al dan niet door schijnbaar neutrale regelgeving, en dit op de verschillende beleidsdomeinen zoals bij de toegang tot arbeid, onderwijs en vorming en andere voorzieningen. Van de talrijke situaties die zich voordoen, stelt Myria hier vier voorbeelden voor.

2.1. Ontoegankelijkheid van talrijke banen in de overheidssector

Terwijl een verlenging van het verblijf voor steeds meer derdelanders afhankelijk wordt gemaakt van het feit of ze werk hebben, een tendens die door de integratievoorwaarde nog verder wordt versterkt, bemerkt Myria dat de deuren van de publieke sector, de grootste werkgever van het land,[92] voor hen vaak nog dicht blijven. De Grondwet behoudt banen bij de overheid immers nog altijd uitsluitend voor aan Belgen.[93] In de praktijk kunnen de EU-burgers toegang krijgen tot banen die geen verband houden met de uitoefening van het openbaar gezag, en dit krachtens het Europese recht dat boven de Belgische Grondwet staat[94], maar de onderdanen van derde landen hebben geen toegang tot statutaire functies in de federale overheidsdienst.

91 “integratie een dynamisch tweerichtingsproces van wederzijdse tegemoetkoming tussen alle immigranten en de inwoners van de lidstaten“;Gemeenschappelijke basisbeginselen voor het beleid ten aanzien van de integratie van migranten in de EU, aangenomen door de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, 19 november 2004 (PBC 1).

92 Op basis van de nomenclatuur van de sectoren in de Europese Gemeenschap (NACE) is de openbare sector de voornaamste schepper van arbeidsplaatsen in België en in de drie gewesten, met 479.000 tewerkgestelde personen in 2012. Socio-economische Monitoring, 2015, pp. 65-66.

93 Art. 10 lid 2 van de Grondwet: “De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.” (onderstreping door Myria).

94 Art. 18 en 45 van het VWEU.

Myria nam onlangs kennis van een situatie van een Vlaamse school die een jonge Afghaan wou aannemen als preventiemedewerker in het kader van een startbanenproject: Scholen voor Jongeren - Jongeren voor Scholen. Volgens de directeur van de school was de kandidaat een schoolvoorbeeld van een voorbeeldige integratie. De Vlaamse onderwijsadministratie eist dat personen die niet de nationaliteit hebben van een lidstaat van de Europees Economische ruimte (EER) enkel kunnen worden aangeworven na een positief advies van de DVZ[95]. De praktijk van de DVZ is dat er geen gunstig advies gegeven wordt zolang de persoon geen verblijf heeft van onbepaalde duur. De zeer gemotiveerde jonge man werd uiteindelijk niet aangeworven omdat hij slechts een tijdelijk verblijf had op basis van een gezinshereniging met zijn vader en een arbeidskaart. De administratie is nochtans niet verplicht het negatieve advies van de DVZ te volgen. In de praktijk volgt zij echter steeds het advies van de DVZ, ongeacht de situatie. Volgens de directeur van de school was het een gemiste kans voor de zeer gemotiveerde en goed geïntegreerde jonge man.

AANBEVELING

Al vele jaren lang beveelt het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, dat sindsdien Unia en Myria is geworden, aan om de regel om te draaien: De statutaire banen zouden toegankelijk moeten zijn voor iedereen, behoudens uitzondering – bijvoorbeeld voor de functies die de uitoefening van het openbaar gezag inhouden.

Die wijziging zou tot meer gelijkheid leiden voor de burgers die in België verblijven, zowel Belgen als vreemdelingen. Myria is van mening dat die aanbeveling meer dan ooit noodzakelijk is sinds er een integratievoorwaarde, die onder andere ook werk veronderstelt, in de vreemdelingenwet is opgenomen.

2.2. Het rijexamen in je eigen taal afleggen?

Enkele maanden geleden hervormde de Vlaamse overheid de rijopleiding en-examen. Een van de wijzigingen is de invoering van een strenger tolkensysteem.

Voor deze hervorming kon een kandidaat die noch het Frans, Nederlands of Duits machtig is, zich tijdens het theoretische en praktische gedeelte van het rijexamen laten bijstaan door een tolk.[96] De kosten, gedragen door de kandidaat zelf, hiervoor bedroegen 50 euro. Dat bedrag dekte onder andere de kosten voor de tolk, de verplaatsingskosten, bijkomende organisatorische kosten voor het examencentrum en de aanwezigheid van een examinator.[97]

Dit werd nu gewijzigd door het besluit van de Vlaamse regering van 20 januari 2017.[98]

In het Vlaamse Gewest kan een kandidaat die het Nederlands niet machtig is, bij het afleggen van het theoretische en het praktische examen, zich enkel laten bijstaan door een tolk Frans, Duits of Engels,

95 www.agodi.be/startbanenprojecten-jojo-en-veve-preventiemedewerker#showvraag02
96 Artikel 39 § 8 Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.
97 Brussels Hoofdstedelijk parlement, Commissie voor de Infrastructuur, vergadering 12 december 2016, parlementaire vraag Cieltje Van Achter: http://www.bbvt.be/nieuws/detail/het-theoretisch-rijexamen-en-tolken-in-brussel-1
98 Besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs (BS 22 februari 2017).

die hij zelf vergoedt.[99] Sinds 1 maart 2017 is de bijstand van een tolk dus slechts beperkt tot deze drie talen en kan het rijexamen niet meer in andere talen worden afgelegd.

Ook in de andere gewesten is men volop de rijopleiding, inclusief het tolkensysteem aan het wijzigen.

In het Brussels Gewest wil men het tolkensysteem bij het theoretisch examen vervangen door een computergestuurd audiosysteem dat door de GOCA (Groepering van Erkende Ondernemingen voor Autokeuring en Rijbewijs) zal worden uitgewerkt. Het systeem is gebaseerd op vooraf opgenomen audiofragmenten. Er werd aangekondigd dat het systeem al zeker in de acht meest gesproken talen in Brussel (Engels, Duits, Spaans, Pools, Turks, Arabisch en Italiaans) zou beschikbaar zijn.[100]

In het Waalse Gewest wil men het tolkensysteem eveneens hervormen.[101]

De beweegredenen achter deze verstrenging zijn niet helemaal duidelijk. Uit de persmededeling van de Vlaamse overheid en uit de antwoorden op parlementaire vragen in de verschillende gewesten begrijpt Myria dat de nieuwe maatregel de examencentra de werk- en organisatielast en kosten moet verminderen. In Vlaanderen vindt men daarnaast dat het aanbieden van tolken geen stimulering is voor de kandidaten om het Nederlands te leren.[102] In het Brusselse en Waalse Gewest haalt men ook een aantal fraudegevallen als motief aan[103]. In het Vlaamse Gewest zijn er geen gevallen van fraude vastgesteld.[104]

Nochtans, in het oude systeem stonden de kandidaten in de praktijk zelf in voor de kosten van de tolken, en werden de examens georganiseerd in functie van groepen die dezelfde taal spraken. Een rijbewijs hebben is vaak net essentieel om een job uit te oefenen en voor de integratie in een samenleving. Mogelijks is deze verstrenging ook een beperking van het recht op vrij verkeer van EU-burgers. De bevoegde lidstaat om een rijbewijs af te leveren is namelijk de lidstaat waar de EU-burger zijn gewone verblijfplaats heeft. [105]De Beroepsvereniging Beëdigd Vertalers en Tolken (BBVT) deed een rondvraag naar de situatie in de buurlanden. In Nederland, Frankrijk, Duitsland (weliswaar beperkt tot 12 talen), Ierland en Denemarken kunnen volop tolken worden ingezet voor rijexamens.[106]

Myria verneemt dat het besluit van de Vlaamse regering voor dit onderdeel werd aangevochten voor de Raad van State.

---

99 Art. 2 en 3 van het besluit 20 januari 2017 wijzigen artikel 32 en 39 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

100 http://bbvt.be/nieuws/detail/het-theoretisch-rijexamen-en-tolken-in-brussel-1
En parlementaire vraag nr. 306 van de heer Alain Destexhe van 18 mei 2017, p.318:
http://weblex.irisnet.be/data/crb/bqr/2016-17/00031/images.pdf

101 Parlementaire vraag 23 november 2016 : https://www.parlement-wallonie.be/pwpages?p=interp-questions-voir&type=all&id_doc=74616

102 Persmededeling Vlaamse overheid, 3 november 2016, www.mobielvlaanderen.be/persberichten/artikel.php?id=802

103 Zie Parlement van het Waalse Gewest, Schriftelijke vraag van 23/11/2016 door Valerie De Bue: www.parlement-wallonie.be/pwpages?p=interp-questions-voir&type=all&id_doc=74616 en Brussels parlement, vraag nr. 306 van de heer Alain Destexhe d.d. 18 mei 2017: http://weblex.irisnet.be/data/crb/bqr/2016-17/00031/images.pdf

104 Zie parlementaire vraag Lorin Parys, Vlaams Parlement, nr. 848 van 17 maart 2016.

105 Art. 7, 1 e) Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs.

106 www.bbvt.be/nieuws/detail/afbouw-tolkenbijstand-tijdens-rijexamens-in-vlaanderen-en-brussel-rem-op-integratie-anderstaligen

AANBEVELING

Myria dringt erop aan dat:

- **taal tijdens de rijopleiding en het rijexamen geen obstakel vormt voor nieuwkomers aangezien het behalen van het rijbewijs net een middel dat de integratie en het uitoefenen van een job vergemakkelijkt.**
- **bij de hervorming van de rijopleiding en-examen rekening te houden met een zo ruim mogelijke toegang voor de doelgroep van de nieuwkomers.**
- **de hervorming van het tolkensysteem waarbij kandidaten in hun eigen taal het examen kunnen afleggen, zoals dit vroeger was, met een tolk voor het theoretische en praktische examen of, via een computergestuurd audiosysteem beschikbaar in een ruim aanbod aan talen voor het theoretische examen.**

Case uit de praktijk

Een Syrische als vluchteling erkende vrouw heeft al 12 jaar rijervaring in haar land van herkomst. Ze wil een Belgisch rijbewijs halen onder meer omdat dit haar kansen op de arbeidsmarkt verhoogt.

Ze heeft in Brussel een theoretisch examen met een tolk Arabisch afgelegd en is geslaagd. Ze verhuist naar Vlaanderen waar ze haar praktisch rijexamen wil afleggen. Ze is bezig met het volgen van lessen Nederlands en haalt een niveau 2.1. Ze bereidt zich voor op het rijexamen met specifieke woordenschat.

In Vlaanderen kan men sinds 1 maart 2017 geen rijexamen meer afleggen met tolken. De rij-instructeur zelf oordeelt dat haar niveau van Nederlands onvoldoende is. De dame in kwestie mag het rijexamen niet afleggen. Ondertussen heeft ze wel al het inschrijvingsgeld van 35 euro betaald, een som die niet zal worden terugbetaald. Niemand had haar er op voorhand op gewezen dat ze mogelijk geweigerd zou worden omwille van haar taalniveau. Er bestaan geen interne richtlijnen over het vereiste taalniveau om een examen af te mogen leggen. Elke instructeur moet zelf deze afweging maken.

2.3. Zich integreren door studies of de in het buitenland verworven kwalificatie behouden: het hangt van de goede wil van het OCMW of van de RVA af…

Talrijke geschoolde vreemdelingen ondervinden grote problemen om in België een job te vinden waarbinnen ze hun diploma of de beroepservaring die ze in hun land van herkomst hebben verworven te benutten. De vluchtelingen die hun land zijn moeten ontvluchten, verkeren vaak in de onmogelijkheid om een afschrift van hun diploma voor te leggen om de gelijkwaardigheid ervan te laten erkennen.[107]

107 Zelfs voor vreemdelingen die over een afschrift van hun diploma beschikken, is de gelijkwaardigheidsprocedure niet gemakkelijk, wat voor derdelanders een zware handicap betekent wanneer ze zich willen inschrijven op de arbeidsmarkt.

De steuntrekkers die studies wensen aan te vatten of te hervatten, kunnen dit alleen doen mits het akkoord van het OCMW dat een zeer ruime beoordelingsbevoegdheid heeft. Het OCMW kan aanvaarden "dat de betrokken persoon met het oog op een verhoging van zijn inschakelingskansen in het beroepsleven een studie met volledig leerplan aanvat, hervat of voortzet".[108] Die mogelijkheid is in principe alleen voorzien voor personen onder de 25 jaar.[109] Studies kunnen worden overwogen in het kader van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie na de leeftijd van 25 jaar, maar de wet geeft voorrang aan tewerkstelling.[110]

De werklozen die werkloosheidsuitkeringen genieten mogen enkel studies volgen en hun uitkeringen behouden wanneer ze daartoe de goedkeuring hebben gekregen van de directeur van het werkloosheidsbureau. Die beslist om die toestemming al of niet te verlenen op basis van diverse criteria "inzonderheid met inachtneming van de leeftijd van de werkloze, de reeds gevolgde studies, zijn geschiktheden, zijn beroepsverleden, de duur van de werkloosheid, de aard van de opleiding en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt die deze opleiding of studies de werkloze kunnen bieden".[111] Die goedkeuring wordt enkel gegeven wanneer de werkloze uitkeringen heeft ontvangen gedurende een jaar in de loop van de twee jaren voorafgaand aan de aanvraag, behalve indien "deze studies voorbereiden op beroepen waarvoor een significant tekort aan arbeidskrachten bestaat" en waarvan de lijst voor elk gewest wordt bijgehouden.

Myria merkt op dat die voorwaarden al restrictief zijn voor de Belgen die de kans niet hebben gekregen om studies te volgen. Voor hen betekent een weigering om studies te volgen dat ze worden verhinderd op te klimmen naar een baan waarin ze zich vaak beter kunnen ontplooien en beter worden betaald. Voor de vreemdelingen die geschoold waren in hun land van herkomst, staat die weigering gelijk met een degradatie: de onmogelijkheid om een job uit te oefenen waarvoor ze de vereiste kwalificaties hebben en de verplichting om in een totaal andere sector aan het werk te gaan, waar ze vaak ongeschoold werk moeten verrichten.

Een erkende vluchteling uit Irak verkreeg in België een gelijkwaardigheidserkenning van zijn Iraaks diploma van industrieel ingenieur. Omwille van zijn nog beperkte talenkennis en ervaring als industrieel ingenieur vindt hij moeilijk werkt. Gedurende een aantal maanden kan hij werken met een artikel 60-contract. Een medewerker van Actiris stelt voor dat hij opnieuw gaat studeren. De man beslist in september 2016 om zich aan de VUB in te schrijven voor een tweejarige opleiding burgerlijk ingenieur. Hij verneemt nadien van de RVA dat hij geen vrijstelling krijgt. In januari 2017 ontvangt hij een bericht van de Hulpkas dat hij de reeds ontvangen werkloosheidsuitkeringen moet terugbetalen omdat hij niet het voorafgaandelijk akkoord van de RVA had voor zijn studies en hij reeds een bachelordiploma heeft. Hij had namelijk pas een vrijstelling aangevraagd na inschrijving aan de universiteit, terwijl dit voor het begin van de studies moest worden aangevraagd. Hij ging er echter van uit dat dit geen probleem zou zijn, aangezien de idee hem werd aangereikt door een medewerker van Actiris. Hij diende een beroep in tegen de beslissing van de Hulpkas, maar kreeg daarop nog geen antwoord. In februari 2017 vraagt hij een leefloon aan bij het OCMW. Dit wordt geweigerd omdat hij zelf gekozen heeft om te studeren ('De betrokkene heeft zich vrijwillig financiële

108 Art. 11 §2 a) wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.
109 Zie art. 11 § wet van 26 mei 2002 en art. 21 KB van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie.
110 Zie art. 13 wet van 26 mei 2002.
111 Art. 93 §1 van het KB van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering.

middelen ontzegd (en doet dit nog steeds) door te beslissen zijn studies te hervatten'). Hij slaagt voor zijn eerste jaar en vraagt na het bekomen van zijn studieresultaten opnieuw een leefloon aan bij het OCMW. Dit wordt opnieuw geweigerd omdat zijn situatie nog steeds ongewijzigd is: 'De betrokkene is nog altijd niet bereid om te werken aangezien hij zijn contract art. 60 in september 2016 heeft beëindigd en onmiddellijk studies heeft aangevat zonder dat hij voor die afwijking het akkoord van de RVA had gekregen, hij wenst zijn studies niet op te schorten om actief werk te zoeken of avondcursussen te volgen, hij heeft zich vrijwillig middelen ontzegd door ervoor te kiezen opnieuw te gaan studeren.' Omdat het voor de man financieel niet meer haalbaar is beslist hij zijn studies stop te zetten. Nochtans is de opleiding van een hoger niveau dan zijn reeds behaalde diploma en is het een studie die voorbereidt op een knelpuntberoep.

AANBEVELING

Myria beveelt aan om de toegang tot de studies soepeler toe te staan, rekening houdende met het traject dat in het buitenland werd afgelegd, zonder dat de leeftijd van de persoon een obstakel vormt of de duur van de werkloosheid in aanmerking wordt genomen.

2.4. Begunstigden van humanitaire visa zonder toegang tot de arbeidsmarkt

Op dit ogenblik worden de vreemdelingen die in België zijn aangekomen met een humanitair visum, onderworpen aan de nieuwe integratievoorwaarde, ook al zijn ze familieleden van begunstigden van internationale bescherming. Daarentegen kunnen ze geen arbeidskaart C verkrijgen die toegang geeft tot de arbeidsmarkt,[112] een van de manieren om die integratie aan te tonen. Voor Myria is die paradoxale situatie, die het Centrum recent al heeft aangeklaagd,[113] niet coherent en vormt het een disproportioneel obstakel voor een goede integratie.

AANBEVELING

Myria herinnert aan zijn aanbeveling gericht aan de federale minister van Werk om het recht op arbeid mogelijk te maken voor personen die in België zijn aangekomen met een humanitair visum, door het koninklijk besluit van 9 juni 1999 in die zin aan te passen.

112 De begunstigden van een verblijf verkregen op grond van artikel 9 van de wet zijn niet opgenomen in de lijst van vreemdelingen die een arbeidskaart C kunnen krijgen en die vermeld zijn in art. 17 van het KB van 9 juni 1999.
113 Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2017*, p. 77.

III. MAATREGELEN DIE HET RISICO OP ARMOEDE VOOR VREEMDELINGEN VERHOGEN

In dit onderdeel bekijken we een aantal maatregelen die het afgelopen jaar werden ingevoerd en die nieuwkomers op een of andere manier financieel raken: de federale en lokale vreemdelingentaks, het belastingkrediet en de toegang tot juridische bijstand. Niet alleen kunnen deze maatregelen het risico op armoede voor de groep van nieuwkomers, een groep die het vaak al financieel moeilijk heeft, verder vergroten. Maar bovendien kunnen deze maatregelen op zich al een drempel vormen voor nieuwkomers om effectief toegang te krijgen tot bepaalde rechten.

1. Verhoging van de federale vreemdelingenretributie door DVZ

Dit jaar werd de federale vreemdelingenretributie voor het indienen van een aanvraag voor een visum of verblijfsvergunning voor bepaalde buitenlanders, in 2014 ingevoerd, verhoogd.

De retributie was ingevoerd door een Programmawet[114] en diende om de administratieve kosten verbonden aan de behandeling van de verblijfsaanvraag te dekken. De Belgische overheid verantwoordde deze financiële bijdrage door het stijgende aantal verblijfsaanvragen van de afgelopen jaren en de hogere werklast voor DVZ die daaruit voortvloeide. De bedragen werden toen vastgelegd in een Koninklijk besluit[115]. Sinds 1 maart 2017, iets meer dan 2 jaar na de invoering, gelden er nieuwe verhoogde bedragen:[116]

- Het basisbedrag voor een aanvraag lang verblijf werd verhoogd van 215 tot 350 euro;
- een aanvraag gezinshereniging en een aanvraag voor studenten werd verhoogd van 160 tot 200 euro.[117]

De Raad van State had in zijn voorafgaand advies bij het Koninklijk besluit dat de verhoging invoerde onder meer vragen bij de evenredigheid en proportionaliteit. De regering beargumenteerde de verhoging doordat de vorige bedragen de werkelijke kosten niet zouden dekten. Een studie van het meetbureau van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) uit 2014, die de administratieve kosten had vastgelegd op 268 euro, had namelijk geen rekening gehouden met andere kosten zoals de huurprijs van het gebouw, telefoniekosten, internet, fax, ICT-voorzieningen etc. De Raad van State vroeg zich echter af of het basisbedrag van 350 euro wel evenredig was met de waarde van de verstrekte dienst. Voor de bijdrage van 200 euro voor de aanvragen gezinshereniging meende de Raad dat moet worden aangetoond dat de bijdragen daadwerkelijk de eenheid van het gezin en het belang van het kind waarborgt.[118]

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie verklaarde dat de retributie in 2016 7,3 miljoen euro zou opbrengen. Met de nieuwe verhoging mikt de regering op 10 miljoen euro.

---

114 Programmawet van 19 december 2014 voerde een nieuw artikel 1/1 van hoofdstuk 1bis toe aan de wet van 15 december 1980.
115 Koninklijk Besluit van 16 februari 2015.
116 Koninklijk besluit van 14 februari 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen www.presscenter.org/nl/pressrelease/20170127/bijdrage-voor-machtiging-en-toelating-voor-verblijf-in-belgie-verhoogd-tweede-
117 Voor de precieze bedragen per aanvraag zie website DVZ: https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/nl/nieuws/pages/de_bijdrage.aspx
118 Verslag aan de Koning van 14 februari 2017 en advies 60.364/4 van 28 november 2016 van de Raad van State.

Dat de retributie vooral ook een ontradend effect moet hebben op de aanvragers blijkt uit persverklaringen[119] en in de recente beleidsnota[120]van de staatssecretaris waarin hij ook verwijst naar de daling van het aantal regularisatieaanvragen van 6.789 in 2014 tot 2.867 in 2016. Daarnaast haalde hij eerder in de pers al aan dat de opbrengsten dienden om te investeren in extra detentieplaatsen en in de verwijdering van vreemdelingen.[121]

AANBEVELING

Myria[1] beveelt aan om de bedragen van de federale vreemdelingenretributie proportioneel te houden en de opbrengsten ervan te investeren in een verbeterde dienstverlening, en deze niet aan te wenden om bepaalde procedures te ontraden.

2. De invoering van een lokale vreemdelingenretributie

Naast een verhoging van de federale vreemdelingenretributie krijgen ook de gemeenten nu de mogelijkheid om een gemeentelijke retributie te vragen voor het afleveren of verlengen van een verblijfskaart. Hiervoor werd een vroegere wet gewijzigd en een Koninklijk Besluit ingevoerd.

Een oude wet uit 1968[122] verhinderde dat gemeenten extra taksen konden opleggen aan vreemdelingen.[123] Deze summiere wet[124] schafte destijds de verblijfsbelasting voor vreemdelingen af. De gemeenten waren wel gemachtigd om retributies te innen om hun administratieve kosten te kunnen dekken. De retributies moesten evenwel gelijk zijn aan dewelke die aan Belgische onderdanen gevraagd werden voor de afgifte van identiteitskaarten. Uit de parlementaire voorbereidingen bij deze wet uit 1968 blijkt net dat de wetgever elke vorm van verblijfsbelasting ten laste van vreemdelingen wou afschaffen, zowel nationaal als lokaal. De enige toegestane heffing was deze die de specifieke lasten van de vreemdelingenpolitie moest dekken. De gemeenten mochten ook via retributies ‘de lokale administratieve kosten’ dekken verbonden aan de aanwezigheid van vreemdelingen.

Volgend op de wijziging van de voorgaande wet, en de invoering van het nieuwe Koninklijk Besluit kunnen de gemeenten nu autonoom het bedrag van de retributies bepalen welke zij innen voor het

119 Persartikels: De Morgen 25 oktober 2017, Vreemdelingentaks alleen in N-VA-gemeente; www.bruzz.be/nl/actua/verblijfsaanvragen-voor-lange-duur-worden-opnieuw-duurder en www.theofrancken.be/nieuws/verblijfsaanvragen-worden-duurder; http://francken.belgium.be/nl/verblijfsaanvragen-worden-duurder

120 Beleidsnota 19 oktober 2017, DOC 54 2708/017, p. 11 en 42.

121 Zie persartikels: www.standaard.be/cnt/dmf20150407_01617894, https://www.demorgen.be/binnenland/franckenmag-opbrengst-vreemdelingentaks-houden-bf6eb749/

122 wet van 14 maart 1968 tot opheffing van de wetten betreffende de verblijfbelasting voor vreemdelingen, gecoördineerd op 12 oktober 1953.

123 De stad Antwerpen had in 2012 al geprobeerd om een gemeentelijke retributie in te voeren maar werd teruggefloten door de provinciegouverneur. Het Federale regeerakkoord van 9 oktober 2014 had aangekondigd dat de wet uit 1968 zou worden aangepast, p. 156.

124 Artikel 1 en 2 van de wet van 14 maart 1968 `tot opheffing van de wetten betreffende de verblijfbelasting voor vreemdelingen', gecoördineerd op 12 oktober 1953.

vernieuwen, verlengen of vervangen van bepaalde, vastgestelde verblijfsvergunningen voor zover zij het vastgestelde maximumbedrag niet overschrijden.[125]

Het Koninklijk besluit van 5 maart 2017 bepaalt het maximumbedrag en de soorten verblijfstitels waarop de gemeenten een retributie mogen opleggen.[126] Het gaat om het vernieuwen, verlengen of vervangen van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister - tijdelijk verblijf (i.e. de zogenaamde elektronische A-kaart). Het maximumbedrag van de retributie wordt vastgesteld op 50 euro en mag slechts een maal per jaar worden geïnd. De retributie komt bovenop de reeds bestaande kost van de verblijfskaart (momenteel rondom 18 euro).

De gemeenten beslissen dus zelf autonoom om al dan niet een retributie in te voeren, te voorzien in eventuele vrijstellingen alsook over de hoogte van het bedrag.

De lokale retributie vindt volgens de federale regering haar rechtvaardiging in een meting uitgevoerd door het meetbureau van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) over de administratieve lasten voor de gemeenten omtrent de aanvragen tot verlenging van het verblijf van een vreemdeling. De meeting bracht in beeld wat de administratieve kosten zijn van een verlenging en welke verschillende stappen de gemeenten moeten doorlopen alvorens de documenten aan de vreemdeling af te leveren. De DAV[127] analyseerde daarbij drie verschillende situaties: een toekenning van een A-kaart met goedkeuring door DVZ (37,84 euro); een verlenging van een A-kaart met afkeuring door DVZ (22,38 euro); de verlengingen van andere kaarten dan een A-kaart (15,46 euro). Bij de aflevering van een A-kaart betekent dit dus een gemiddelde van (37,84 euro + 22,38 euro gedeeld door twee = 30,11 euro). Volgens de federale regering werd daarbij geen rekening gehouden met de kosten van het gebruik van het gebouw, de verwarming, de computers, de telefoon enz. Die bedraagt ingevolge een werklastmeeting gedaan naar aanleiding van de invoering van het 'rolrecht' voor de Dienst Vreemdelingenzaken gemiddeld 8 euro.[128] De overheid heeft voor de raming van de gemeenteretributie op basis van deze informatie dus een ruim gemiddelde van 50 euro genomen. Deze prijs staat los van de productiekost van de verblijfskaart zelf. Deze laatste is dezelfde als deze voor de Belgische onderdanen.

Een tijdelijke A-kaart kan in bepaalde gevallen na vijf jaar worden omgezet naar een verblijfstitel van onbepaalde duur (oa. B-kaart). Tot dat moment moet de kaart jaarlijks vernieuwd worden (dus vier hernieuwingen).

125 Ingevoerd bij wet van 18 december 2016 tot wijziging van de wet van 14 maart 1968 tot opheffing van de wetten betreffende verblijfsbelasting voor vreemdelingen, gecoördineerd op 12 oktober 1953, B.S. 2 februari 2017.
126 Koninklijk besluit tot bepaling van de verblijfsvergunningen waarvoor de gemeenten retributies kunnen innen voor het vernieuwen, verlengen of vervangen ervan en tot bepaling van het maximumbedrag bedoeld in artikel 2, § 2, van de wet van 14 maart 1968 tot opheffing van de wetten betreffende de verblijfbelasting voor vreemdelingen, gecoördineerd op 12 oktober 1953.
127 DAV, Meeting administratieve lasten voor de gemeenten bij aanvraag tot een verlenging van het verblijf van vreemdelingen.
128 DOC 54 2097/002, p. 4.

In zijn advies naar aanleiding van de wetswijziging ging de Raad van State akkoord met het principe van de invoering van de gemeentelijke retributie maar vroeg om rekening te houden met drie zaken:

- de retributie mag niet disproportioneel zijn (cf. de rechtspraak van het Hof van Justitie);
- de retributie mag niet onevenredig zijn tegenover de prijs die eigen onderdanen en EU-burgers betalen voor hun identiteitsdocumenten;
- de retributie mag de financiële draagkracht van de aanvrager niet overstijgen.

Daarnaast ging de Raad van State ook na of bepaalde groepen moesten worden vrijgesteld van de retributie. Noch de wet noch het KB voorzien namelijk uitzonderingen voor bepaalde categorieën vreemdelingen. Bij de federale vreemdelingenretributie daarentegen worden bepaalde groepen wel vrijgesteld, zoals personen die een internationale bescherming genieten, minderjarigen, slachtoffers mensenhandel, internationale beursstudenten,… . In zijn advies[129] stelde de Raad van State dat het autonoom toekomt aan de gemeenten en niet aan de federale overheid om vrijstellingen en uitzonderingscategorieën van bepaalde vreemdelingen te voorzien.

De vraag is of de gemeenten die beslissen om de retributie in te voeren rekening moeten houden met bepaalde categorieën van vreemdelingen. Zoals hierboven vermeld adviseerde de Raad van State ook dat de retributie de financiële draagkracht van de aanvragen niet mag overstijgen. De vraag is of en op welke manier de gemeenten hiermee rekening zullen houden.

Myria herhaalt verschillende bedenkingen bij de gemeentelijke retributie die het ook reeds maakte op het ogenblik van de invoering van de federale vreemdelingenretributie[130]. Verschillende bezorgdheden blijven in het licht van deze nieuwe reglementering nog steeds relevant.

In zijn advies bij deze federale retributie had de Raad van State[131] al geoordeeld dat de invoering van een "vergoeding voor administratieve kosten" voor de aanvraag van een verblijf grondig onderzocht zal moeten worden om de verenigbaarheid na te gaan met het internationaal, Europees en constitutioneel recht en rechtspraak.

De gemeenten zullen moeten nagaan of zij vrijstellingen of minstens verminderingen moeten voorzien voor bepaalde categorieën vreemdelingen[132]: zoals personen die genieten van een internationale bescherming, staatlozen, personen geregulariseerd onder 9ter, Niet begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV), langdurig ingezetenen in een andere EU-lidstaat die een tweede verblijf in België vragen, studenten en onderzoekers, slachtoffers mensenhandel, etc…

Myria vraagt zich af of de bedragen van de gemeentelijke vreemdelingenretributie bovenop de kostprijs van de identiteitskaart en de federale vreemdelingenretributie wel proportioneel en evenredig zijn. Wie zal deze evenredigheidtoets voeren? Myria vraagt, net als de Raad van State, ook om rekening te houden met de financiële draagkracht van aanvragers en te voorzien voor de

129 Advies 60.564/4 van 18 januari 2017.
130 Jaarverslag 2015, hoofdstuk 11, p.208 ev.: www.myria.be/files/Migratie-verslag-2015-H11.pdf
131 Kamer, Ontwerp van Programmawet, 28 november 2014, DOC 54 0672/001.
132 Onder meer personen die genieten van een internationale bescherming (richtlijn 2004/83/EG), staatlozen, personen geregulariseerd onder 9ter, personen die naar hier komen via een humanitaire visum, NBMV, langdurig ingezetenen (richtlijn 2003/109/EG) in een andere EU-lidstaat die een tweede verblijf in België vragen, Turken in het kader van het Associatieverdrag 1973 tussen de EU en Turkije, studenten en onderzoekers, Slachtoffers mensenhandel (RL 2004/81/EG), gezinsherenging (RL 2003/86/EG), Blauwe kaart (RL 2009/50/EG), arbeidsmigranten die een verblijf krijgen in het kader van een single permit-procedure (RL 2011/98/EU),…

mogelijkheid tot vrijstelling of vermindering van de retributie. De lokale retributie, die bovenop de andere administratieve kosten komt, kan namelijk een grote impact hebben op de kwetsbare groepen met laag inkomen. Van bepaalde categorieën vreemdelingen kan vermoed worden dat zij onvermogend zijn en dus een beperkte financiële draagkracht hebben (bv. mensen die OCMW steun krijgen).

Verschillende situaties worden bovendien niet verder verduidelijkt, noch in de wet noch in het KB. Wat gebeurt er als de aanvrager buiten zijn wil ambtshalve geschrapt werd en zich opnieuw moet inschrijven of zich op zijn recht van terugkeer moet beroepen? Moet de aanvrager een lokale retributie betalen bij bepaalde statuutwijzigingen?

Daarnaast vraagt Myria zich af of de gemeentelijke vreemdelingenretributie geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en artikel 191 inhoudt, namelijk de directe discriminatie op grond van nationaliteit. De nieuwe maatregel treft namelijk alleen personen die de Belgische nationaliteit of die van een EU lidstaat niet hebben.

Ten slotte vraagt Myria zich af of de lokale retributies ten goede zullen komen aan de werking van de lokale dienstverlening. Myria kreeg in het kader van haar individuele werking verschillende meldingen over oa. lange wachttermijnen bij de lokale vreemdelingendiensten. Myria hoopt dat de opbrengsten van de retributies dus zullen gebruikt worden voor een snellere, efficiëntere en kwaliteitsvolle dienstverlening van de lokale vreemdelingenlokketten.

Ondertussen zijn er verschillende gemeenten die deze taks invoerden.[133] Dit gebeurde bijvoorbeeld in Antwerpen sinds 15 juni 2017.[134] De retributie werd daar vastgelegd op het maximumbedrag van 50 euro. Er werden uitzonderingscategorieën voorzien die een bedrag van 5 euro betalen, met name studenten en onderzoekers, personen die een humanitaire regularisatie kregen op grond van artikel 9bis van de verblijfswet en minderjarigen. Ook de gemeente Izegem voert een retributie van 21,60 euro in vanaf 1 januari 2018 met vrijstelling voor verschillende categorieën: erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden, studenten, NBMV, slachtoffers mensenhandel, personen die een humanitaire regularisatie verkregen op grond van art. 9bis.[135] En ook de gemeente Aalst zou de retributie hebben ingevoerd met een maximumbedrag van 50 euro maar zonder vrijstelling voor bepaalde categorieën.

133 Persartikel De Morgen, 25 oktober 2017, Vreemdelingentaks alleen in N-VA-gemeente. De gemeentelijke taks werd al ingevoerd door Antwerpen, Aalst, Lubbeek en Izegem.

134 Retributiereglement op het vernieuwen, verlengen of vervangen van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister, tijdelijk verblijf, de zogenaamde elektronische A-kaart.

135 www.izegem.be/nl/0/regulations/92/retributie-op-verblijfsvergunningen-gr-27-juni-2017.html en zie uittreksel van het notulenboek van de gemeenteraad van 27 juni 2017:
www.izegem.be/_uploads/www.izegem.be/Financien/downloads/retributiereglement_voor_het_vernieuwen__verlengen_of_vervangen_van_de_verblijfsvergunning___bewijs_van_inschrijving_in_het_vreemdelingenregister___tijdelijk_verblijf____elektronische_A_kaart_.pdf

Totaal van mogelijke kosten – een praktijkvoorbeeld

Hieronder sommen we de kosten op waarmee een gezin geconfronteerd kan worden. Het gaat om een vrouw die een subsidiaire beschermingsstatus in België verkreeg en die nadien haar 4 meerderjarige kinderen (tussen 18 en 23 jaar) wil laten komen. Zij moeten al een hele reeks administratieve kosten doen om een humanitair visum aan te vragen in het land van herkomst: behandelingskosten voor het visum, de federale retributie, verzamelen en vertalen van officiële documenten, eventuele DNA-testen etc. Eenmaal in België moeten ze ook bij de aflevering en de verlenging van hun tijdelijk verblijf telkens de lokale vreemdelingretributie betalen.

Visumaanvraag handling fee	180 euro	180 euro x 4= 720
Visumaanvraag service fee	20 à 25 euro	20 euro x 4= 80
Federale retributie	350 euro/200 euro/60 euro	350 euro x 4= 1.400 euro
Beëdigde vertaling documenten	30 à 60 euro per pagina	
Legalisatie documenten/apostille	20 euro per legalisatie	
DNA-test (om de afstammingsband vast te stellen)	+/- 200 euro per bloedstaal x2 (ouder en kind)	
Afleveren verblijfskaart	17,50 euro	17,50 euro x 5= 87,5 euro
Gemeentelijke retributie	50 euro per aflevering of verleningen afhankelijk van gemeente	50 euro per gezinslid= 250 euro
Totaal		Minstens al 2.500 euro

AANBEVELING

Myria beveelt aan dat :

- de lokale retributie niet hoger is dan deze voorzien voor Belgen;
- net zoals bij de federale vreemdelingenretributie, er wordt rekening gehouden met verschillende categorieën van vreemdelingen die een verblijf aanvragen. En dat gemeenten daarbij voorzien in vrijstellingen, minstens voor bepaalde categorieën.
- de gemeenten rekening houden met financiële draagkracht van de aanvragers en te voorzien in vrijstellingen of minstens verminderde tarieven, zeker voor personen waarvoor vermoed kan worden dat zij onvermogend zijn (bv. mensen die OCMW steun krijgen).

3. De gezinnen van asielzoekers uitgesloten van het belastingkrediet

In België moet elke "rijksinwoner"[136] belastingen betalen aan de Belgische staat, ongeacht zijn nationaliteit. "Rijksinwoners" zijn personen die hun woonplaats in België hebben gevestigd, of wanneer ze geen woonplaats hebben in België, de "zetel van hun fortuin" in België hebben gevestigd.[137] De "rijksinwoners" van wie de inkomsten onder een bepaald bedrag liggen, dienen geen belastingen te betalen. Dit bedrag wordt de "belastingvrije som" genoemd en het wordt verhoogd naargelang van het aantal kinderen ten laste. Belastingplichtigen die minder verdienen dan de belastingvrije som kunnen een terugbetaalbaar belastingkrediet van 440 euro per kind en per jaar genieten.[138] Tot 1 januari 2017 had dit betrekking op alle "rijksinwoners". Sinds die datum zijn de gezinnen van asielzoekers zonder inkomsten van dit voordeel uitgesloten omdat de wet op hen voortaan de belasting van niet-inwoners toepast.[139] De asielzoekers die werken, zullen dus wel degelijk als fiscale ingezetenen van België worden beschouwd en aan de Belgische personenbelasting worden onderworpen. De gezinnen van asielzoekers zonder enige inkomsten, daarentegen, zullen fictief als niet-inwoners van België worden beschouwd en het belastingkrediet niet langer kunnen genieten. Het ministerie van Financiën geeft aan dat "de afschaffing van dat belastingkrediet niet door begrotingsredenen is ingegeven (in de begroting voor 2017 is trouwens geen enkel bedrag ingeschreven), maar de tenuitvoerlegging vormt van een principiële beslissing die is opgenomen in het regeerakkoord".[140] Die uitsluiting wordt gerechtvaardigd door het streven "om de wetgeving en de toepassing ervan te verduidelijken en de algemene invulling van het woonplaatsbegrip voor deze situaties te verankeren" en om "de taakbelasting voor de fiscale administratie te vermijden". Volgens de minister van Financiën zou die uitsluiting zelfs "in het administratief belang van de betrokken personen" [141] zijn.

Myria ziet niet in hoe de afschaffing van een fiscaal voordeel voor de gezinnen zonder enige inkomsten in "hun belang" zou kunnen zijn en nog minder hoe die afschaffing verenigbaar zou zijn met het feit dat de eerste overweging het hoger belang van het kind moet zijn.[142] Myria herinnert eraan dat elk verschil in behandeling op grond van de nationaliteit in verband met een sociaal of fiscaal voordeel in principe niet toegelaten is [143] en dat het feit dat een kind een voordeel wordt ontnomen enkel en alleen wegens de administratieve status van zijn ouders vragen kan doen rijzen.[144]

AANBEVELING

Myria beveelt aan om terug te komen op de afschaffing van het belastingkrediet voor gezinnen van asielzoekers teneinde de gelijkheid van kinderen te eerbiedigen ongeacht de verblijfsstatus van hun ouders.

139 Nieuw art. 4, 4° van het WIB, ingevoegd door de wet van 25 december 2016. De asielzoeker die in België belastbare beroepsinkomsten verwerft die minstens 75 % bedragen van alle beroepsinkomsten die hij in België of in het buitenland heeft behaald of verworven, blijft onderworpen aan de personenbelasting en kan dus nog de belastingvrije som en een eventueel belastingkrediet blijven genieten (art. 243/1 du CIR).
140 Doc. Kamer 54 nr. 2199/2, p. 21 e.v.
141 Doc. Kamer 54 nr. 2199/1, p. 5.
142 Art. 22bis van de Grondwet en art. 3 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind.
143 EHRM, Koua Poirrez t. Frankrijk, 30 september 2003.
144 De discriminatie van de kinderen op grond van de juridische situatie van de ouders is verboden door art. 2 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind.

4. Juridische bijstand en vergoeding voor proceskosten

Ook de hervorming van het juridische bijstandssysteem raakt vreemdelingen in hun financiële situatie en beperkt mogelijks hun toegang tot justitie.[145] De juridische bijstand werd grondig gewijzigd in 2016, sinds 1 september 2017 is deze hervorming in werking.[146]

Het Platform Recht voor Iedereen, waarvan Myria waarnemend lid is, stelde een zwartboek voor waarbij het de knelpunten van deze hervorming wil aankaarten. Dit document somt de meest problematische punten op en geeft een aantal voorbeelden van waar het fout loopt in de praktijk. Het zwartboek kwam er nadat het Platform een studiedag organiseerde op 23 februari 2017 waar de knelpunten van de hervorming aan bod kwamen. Vooral aan de Brusselse balies was de situatie zorgwekkend.

145 Zie ook Myria jaarverslag 2015, hoofdstuk 10, p. 186 ev. en Myriadoc, Vreemdelingen zijn in België in 2016, december 2016, p. 23 ev.
146 Wet van 6 juli 2016 tot wijziging van het gerechtelijk wetboek met betrekking tot de juridische bijstand.

- **De afschaffing van het onweerlegbaar vermoeden van behoeftigheid,** met uitzondering van minderjarigen, dat tot gevolg heeft dat rechtzoekenden **heel wat documenten moeten voorleggen om hun behoeftigheid te bewijzen.** Daar waar een bewijs van de inkomsten vroeger voldoende was, vraagt men vandaag een bewijs van het geheel van middelen en inkomsten waarover de persoon beschikt. In de praktijk betekent dit dat de rechtzoekende een dossier moet samenstellen waarin hij zijn inkomen en bezittingen moet aangeven (huis, wagen, bankrekening) alsook de inkomsten van de persoon die hem hulp biedt of onderdak verleent. Dit betekent een aanzienlijk bijkomend en tijdrovend werk voor zowel de advocaat als de rechtszoekende. Voor vreemdelingen en nieuwkomers is het vaak niet mogelijk om deze bewijsstukken voor te leggen (bijvoorbeeld het bewijs moeten voorleggen van het al dan niet bezitten van of inkomsten hebben uit onroerende goederen in het land van herkomst).

  Daardoor duurt het vaak lang alvorens het Bureau voor Juridische Bijstand een aanstelling kan doen. Advocaten staan weigerachtig om al te beginnen in een dossier aangezien een latere weigering van het BJB betekent dat ze nooit zullen vergoed worden voor hun werk. Door de lange aanstellingstermijn komen ook beroepstermen tegen een beslissing in het gedrang. Bovendien betekent dit dat de advocaat en de medewerkers van het BJB een onderzoek naar de behoeftigheid zullen voeren, vergelijkbaar met een sociaal onderzoek dat vaak eerder al door het OCMW gebeurde. Dit komt de vertrouwensband tussen advocaten en de rechtzoekenden niet te goede.

- **De invoering van de forfaitaire tegemoetkomingen per aanstelling van een advocaat** (20 euro) **en per geding** (30 euro), ook voor personen die genieten van een volledig kosteloze juridische bijstand. Voor sommige mensen, de betekent het leggen van dit bedrag een grote drempel om toegang te bekomen tot juridische bijstand. Sommige categorieën van personen en procedures worden vrijgesteld (bijv. minderjarigen, asielzoekers, personen die een bevel om het grondgebied te verlaten ontvingen, apatriden, etc). In uitzonderlijke situaties kunnen ook andere personen een vrijstelling vragen, een beslissing van het BJB waartegen uiteindelijk geen beroep open staat.

- **De herziening van de barema van de punten**. Het budget voorzien voor de juridische bijstand is een gesloten enveloppe. Dit betekent dat dit budget moet verdeeld worden op basis van het aantal gecodeerde punten over het hele land. Pro deo advocaten blijven in onzekerheid over hun inkomen tot mei 2018 waardoor zij steeds weigerachtiger staan om pro deo zaken te behartigen.

Ondertussen dienden verschillende verenigingen beroepen in tegen de wetswijziging bij het Grondwettelijk Hof en de Raad van State.

Myria verneemt dat sommige Ordes en Balies het dialoog aangaan met het platform Recht voor Iedereen en het middenveld en juicht dit toe. Myria hoopt dat dit zal leiden tot meer flexibiliteit bij de toepassing van de nieuwe regelgeving van het juridische bijstandssysteem.

AANBEVELING

Myria dringt erop aan dat de hervormde juridische bijstand niet tot gevolg mag hebben dat de effectieve toegang tot justitie verhinderd wordt voor bepaalde groepen personen, noch door administratieve obstakels, noch door een beperkte beschikbaarheid van kwalitatieve bijstand door advocaten.

Myria vraagt de Ordes om flexibiliteit bij het bewijzen van iemands onvermogen en de onmogelijkheid van de betaling van het remgeld.

OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN

TITEL	ONTWIKKELING	BESTEMMELING
SCHIJNERKENNINGEN		
1/2017	Myria beveelt aan alle geschillen over afstamming voor te behouden aan de rechterlijke macht en de mogelijkheid voor de ambtenaren van de burgerlijke stand om preventief de vaststelling van erkenningen te weigeren af te schaffen teneinde het recht van elk kind te waarborgen om zijn dubbele afstammingsband te kennen en vastgesteld te zien, evenals het recht van de betrokken personen op een privé-, familie- en gezinsleven.	Minister van Justitie Federaal Parlement
2/2017	Myria beveelt aan de onevenredige vereiste af te schaffen om voorafgaand aan elke erkenning een hele reeks documenten voor te leggen.	Minister van Justitie Federaal Parlement
IN AFWACHTING VAN EEN GRONDIGE HERVORMING VAN DE WET		
3/2017	Myria beveelt aan de wet steeds toe te passen met als belangrijkste overweging het hoger belang van het kind (door de checklist van Myria hierover te gebruiken, zie in bijlage), wat in principe een zo snel mogelijke vaststelling van zijn dubbele afstamming inhoudt, en met eerbiediging van de grondrechten van alle betrokken personen.	Alle actoren die de wet zullen toepassen (ambtenaren van de burgerlijke stand, parketmagistraten en zittende magistraten, politiediensten)
4/2017	Myria beveelt aan de vereisten met betrekking tot de documenten soepel toe te passen, zeker voor bepaalde vreemdelingen die moeilijkheden zullen ondervinden om deze documenten te verzamelen (zoals personen die internationale bescherming genieten en hun gezinsleden).	ambtenaren van de burgerlijke stand, parketmagistraten en zittende magistraten, politiediensten
5/2017	Myria beveelt aan nooit een beslissing tot onderzoek, uitstel of weigering van een erkenning te nemen enkel en alleen gebaseerd op de verblijfsstatus van een persoon, wat op zich alleen geen 'ernstig vermoeden' inhoudt, maar wel op basis van precieze elementen die wijzen op (een vermoeden van) fraude in een individueel geval;	ambtenaren van de burgerlijke stand, parketmagistraten en zittende magistraten, politiediensten
6/2017	Myria beveelt aan erop toe te zien dat bij de onderzoeken de bewijslast van de fraude bij de autoriteiten ligt en de betrokken personen niet in een situatie te plaatsen waarbij zij zelf hun goede trouw moeten bewijzen, wat dus inhoudt dat zij het	ambtenaren van de burgerlijke stand, parketmagistraten en zittende magistraten,

	voordeel van de twijfel moeten krijgen;	politiediensten
ONAFHANKELIJKE CIJFERSTUDIES OVER DE DIVERSE FRAUDEFENOMENEN BIJ VERBLIJFSTITELS		
7/2017	Myria beveelt aan betrouwbare en volledige cijfers te verzamelen en te publiceren over: het aantal huwelijksaanvragen, aanvragen voor wettelijke samenwoning, aanvragen voor erkenning van het vaderschap door personen in onwettig of precair verblijf, aanvragen voor erkenning van kinderen geboren uit moeders in onwettig of precair verblijf, beslissingen tot uitstel, gevoerde onderzoeken en weigeringen per gemeente, aantal ingediende beroepen	Alle betrokken overheidsdiensten (gemeenten, Dienst Vreemdelingenzaken, parketten, College van procureurs-generaal …)
REDELIJKE INTEGRATIE-INSPANNINGEN		
8/2017	Myria beveelt aan om die mogelijkheid van intrekking van het verblijf, die een zo grote beoordelingsbevoegdheid toekent aan een overheidsdienst, niet toe te passen, terwijl talrijke obstakels voor de integratie nog altijd blijven voortbestaan.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Dienst Vreemdelingenzaken
9/2017	Indien die bepalingen toch zouden worden toegepast, beveelt Myria aan om geen beslissing over de beëindiging van het verblijf te nemen zonder dat de betrokken vreemdelingen duidelijk kunnen worden geïnformeerd over de verplichtingen die ze moeten nakomen om hun verblijfsrecht te behouden en voldoende tijd en reële mogelijkheden hebben gekregen om dit te doen.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Dienst Vreemdelingenzaken
10/2017	Al vele jaren lang beveelt het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, dat sindsdien Unia en Myria is geworden, aan om de regel om te draaien: De statutaire banen zouden toegankelijk moeten zijn voor iedereen, behoudens uitzondering – bijvoorbeeld voor de functies die de uitoefening van het openbaar gezag inhouden.	Federale en Gewestministers belast met Ambtenarenzaken
TAAL TIJDENS RIJOPLEIDING EN -EXAMEN		
11/2017	Myria dringt erop aan dat taal tijdens de rijopleiding en het rijexamen geen obstakel vormt voor nieuwkomers aangezien het behalen van het rijbewijs net een middel dat de integratie en het uitoefenen van een job vergemakkelijkt.	Gewestministers voor Mobiliteit

12/2017	Myria vraagt om bij de hervorming van de rijopleiding en-examen rekening te houden met een zo ruim mogelijke toegang voor de doelgroep van de nieuwkomers.	Gewestministers voor Mobiliteit
13/2017	Myria vraagt de hervorming van het tolkensysteem waarbij kandidaten in hun eigen taal het examen kunnen afleggen, zoals dit vroeger was, met een tolk voor het theoretische en praktische examen of, via een computergestuurd audiosysteem beschikbaar in een ruim aanbod aan talen voor het theoretische examen.	Gewestministers voor Mobiliteit
TOEGANG TOT STUDIES		
14/2017	Myria beveelt aan om de toegang tot de studies soepeler toe te staan, rekening houdende met het traject dat in het buitenland werd afgelegd, zonder dat de leeftijd van de persoon een obstakel vormt of de duur van de werkloosheid in aanmerking wordt genomen.	Federale minister van Werk, Federale minister van Maatschappelijke Integratie Rijkdienst voor Arbeidsvoorziening OCMW's
RECHT OP ARBEID		
15/2017	Myria herinnert aan zijn aanbeveling om het recht op arbeid mogelijk te maken voor personen die in België zijn aangekomen met een humanitair visum, door het koninklijk besluit van 9 juni 1999 in die zin aan te passen.	Federale minister van Werk
DE VREEMDELINGENRETRIBUTIE		
16/2017	Myria beveelt aan om de bedragen van de federale vreemdelingenretributie proportioneel te houden en de opbrengsten ervan te investeren in een verbeterde dienstverlening, en deze niet aan te wenden om bepaalde procedures te ontraden.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie
17/2017	Myria beveelt aan dat deze retributie niet hoger is dan deze voorzien voor Belgen.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Belgische steden en gemeenten
18/2017	Myria beveelt aan dat er net zoals bij de federale vreemdelingenretributie, wordt rekening gehouden	De Belgische steden en

	met verschillende categorieën van vreemdelingen die een verblijf aanvragen. En dat gemeenten daarbij voorzien in vrijstellingen, minstens voor bepaalde categorieën.	gemeenten
19/2017	Myria vraagt dat de gemeenten rekening houden met financiële draagkracht van de aanvragers en te voorzien in vrijstellingen of minstens verminderde tarieven, zeker voor personen waarvoor vermoed kan worden dat zij onvermogend zijn (bv. mensen die OCMW steun krijgen).	De Belgische steden en gemeenten
20/2017	Myria beveelt aan om terug te komen op de afschaffing van het **belastingkrediet** voor gezinnen van asielzoekers teneinde de gelijkheid van kinderen te eerbiedigen ongeacht de verblijfsstatus van hun ouders.	Minister van Financiën
JURIDISCHE BIJSTAND		
21/2017	Myria dringt erop aan dat de hervormde juridische bijstand niet tot gevolg mag hebben dat de effectieve toegang tot justitie verhinderd wordt voor bepaalde groepen personen, noch door administratieve obstakels, noch door een beperkte beschikbaarheid van kwalitatieve bijstand door advocaten.	Minister van Justitie, Ordes van de Balies
22/2017	Myria vraagt de Ordes om flexibiliteit bij het bewijzen van iemands onvermogen en de onmogelijkheid van de betaling van het remgeld.	Ordes van de Balies

Bijlage 3: De belangen van het kind: de checklist van Myria

Van de overdracht in het kader van Dublin III over de procedure voor gezinshereniging tot terugkeer en detentie: Myria drukt er in zijn jaarverslag herhaaldelijk op dat administratie en rechters voorrang moeten geven aan de belangen van kinderen bij álle beslissingen die hen aangaan. In functie van de context zijn verschillende juridische normen van toepassing [1]. Myria biedt met deze lijst een instrument aan waarmee besluitmakers en mensen uit het terrein die belangen tastbaarder kunnen maken. Tegelijk is het ook een instrument waarmee de rechtsmacht eventuele lacunes beter kan opsporen en bestraffen.

	Krijgen de belangen van het kind voorrang?	
1	Is vooraf een analyse gemaakt van de impact van de beslissing op de grondrechten van het kind?	☑
2	Zijn daarbij de concrete gevolgen van de beslissing op de grondrechten van het kind onder ogen gezien: zijn gezondheid, zijn privé- en gezinsleven, zijn leerplicht en zijn opvoeding?	☐
3	Is de analyse uit punten 1 en 2 opgenomen in de beslissing? Zo niet, wordt dan gemotiveerd waarom niet?	☐
4	Werd de mening van het kind, in functie van zijn leeftijd en maturiteit, en de mening van zijn voogden of vertegenwoordigers vooraf opgetekend? Gebeurde dat door een onafhankelijke specialist in het verhoren van minderjarigen, op een niet-suggestieve en zo weinig ingrijpend mogelijke manier en in een taal die het kind begrijpt?	☐
5	Zijn de belangen van het kind bepaald door onafhankelijke specialisten, in omstandigheden die de waardigheid van het kind garanderen én een betrouwbaar resultaat?	☐
6	Is het resultaat van de stappen 4 en 5 opgenomen in de beslissing (of het administratief document dat de betrokken ontvangen)? Zo niet, wordt dan gemotiveerd waarom niet?	☐
7	Geeft de beslissing voorrang aan de belangen van het kind? Als er rekening is gehouden met andere belangen, staat er dan een afweging van die belangen vermeld in de beslissing, waarbij het evenredigheidsprincipe wordt nageleefd?	☐
8	Is een effectief beroep mogelijk tegen de beslissing? Zijn de rechters bevoegd om een beslissing die onvoldoende rekening houdt met de belangen van het kind te herzien of te annuleren, en om de elementen te onderzoeken die er zijn bijgekomen nadat het beroep is aangetekend?	☐

1 In het bijzonder artikel 3 van het IVRK, artikels 24 (rechten van het kind) en 47 (effectief beroep) van het Handvest van de Grondrechten van de EU, artikels 3 (verbod van foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen), 5 (verbod op willekeurige opsluiting) en 8 (recht op privé- en gezinsleven) van het EVRM, artikel 22bis van de Grondwet, bepaalde bepalingen van de vreemdelingenwet (art. 10ter §2 al.4, art. 12bis §7, art. 61 §2 al.2, art. 61/17, art. 74/13, art. 74/16).

COLOFON

MyriaDocs #6 *Vreemdeling zijn in België in 2017*

De redactie van deze analyse werd afgesloten op 12 december 2017.

Uitgever en auteur:
Myria
Koningsstraat 138
1000 Brussel
T : 02 212 30 00
F : 02 212 30 30
myria@myria.be
www.myria.be

Redactie: Alexandra Büchler en Mathieu Beys, met de hulp van het hele Myria-team
Opmaak van de cover: Myria
Cartoon cover: © Dino

Verantwoordelijke uitgever: François De Smet

Cette publication est également disponible en français sur le site internet de Myria : www.myria.be.

Myria juicht de verspreiding van kennis toe, maar dringt aan op respect voor de samenstellers en auteurs van alle bijdragen in deze publicatie. Gebruik van teksten uit deze publicatie als informatiebron is enkel toegestaan met vermelding van de auteur en de bron. De gehele of gedeeltelijke reproductie, verkoop, publicatie, aanpassing van de teksten, foto's, tekeningen of andere auteursrechtelijk beschermde elementen in deze publicatie is niet toegelaten zonder de voorafgaande schriftelijke toelating van Myria. Neem contact op met Myria voor gebruik van het beeldmateriaal.